

25

ИСЛОМ КАРИМОВ

ЁШЛАР БУГУНГИ
ВА ЭРТАНГИ
ҲАЁТИМИЗНИНГ
ҲАЛ ҚИЛУВЧИ
КУЧИДИР

Матан

ISBN 978-9943-04-274-2

9 789943 042742

ИСЛОМ КАРИМОВ

ЁШЛАР БУГУНГИ
ВА ЭРТАНГИ
ҲАЁТИМИЗНИНГ ҲАЛ
ҚИЛУВЧИ КУЧИДИР

ТОШКЕНТ «МАЪНАВИЯТ» 2015

УЎК: 323(575.1)

КБК: 66.3(5Ў)

К 25

Каримов, Ислон.

К 25

Ёшлар бугунги ва эртанги ҳаётимизнинг ҳал қилувчи кучидир [Матн] / И. Каримов. — Тошкент: «Маънавият», 2015. — 128 б.

ISBN 978-9943-04-274-2

Азиз китобхон, ушбу китоб 2006 йилда нашр қилинган эди. Маълумки, ўтган даврда мамлакатимиз, халқимиз, жумладан, ёшларимиз ҳаётида улкан ўзгаришлар юз берди. Уларнинг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, Ўзбекистон деб аталган тўзал ва бетакрор Ватанда яшаш, унга ҳар томонлама муносиб фарзанд бўлиш нақадар улкан бахт эканини чуқур идрок этишда, ҳеч шубҳасиз, бундай китобларнинг аҳамияти беқиёс.

Ана шу ҳақиқатни инобатга олиб, мазкур тўпلام Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг кейинги йиллардаги нутқ ва маърузалари, китобларида мамлакатимиз ёшлари, уларнинг олдида турган мақсад ва вазифалар, барчамиз учун муқаддас бўлган она юртимизни кўз қорачигидек асраш ҳақидаги энг муҳим, халқимиз ўртасида кенг ёйилиб, ҳикматли сўзларга айланиб кетган фикр ва ғоялар билан тўлдирилган ҳолда қайта нашр этилмоқда.

УЎК: 323(575.1)

КБК: 66.3(5Ў)

© «Маънавият», 2015

Кеча ким эдигу бугун ким бўлдик?

Биз ўтган даврда амалга оширган ишларимизга баҳо берар эканмиз, «Кеча ким эдигу бугун ким бўлдик?» деган савол асосида уларнинг моҳияти ва аҳамиятини ўзимизга чуқур тасаввур этамиз. Айни вақтда «Эртага ким бўлишимиз, қандай янги марраларни эгаллашимиз керак?» деган савол устида ўйлашимиз, нафакат ўйлашимиз, балки амалий ишларимиз билан бунга жавоб беришимиз лозим.

Халқ қачон халқ бўлади – агарки ўзининг тарихини билса. Халқ қачон халқ бўлади – агарки бирига меҳрли, меҳр-оқибатли бўлса. Ана шунда бу эл ҳақиқий халқ бўлади. Энг муҳими, эртанги кураётган тизим, эртанги кураётган ҳаёт барчани қизиқтирадиган бўлса. Шу юртда яшайдиган барча инсонлар бир мушт бўлиб, ўз олдига қўйган мақсадларга эришиш учун бир тану бир жон бўлиб ҳаракат қилса, буни халқ дейди. Ўз-ўзича таркок бўлиб, бизга барибир, деб юрганлар ҳеч қачон халқни ифода қилолмайди.

Тарих ҳақиқати шуки, империя деган тузум ҳеч қачон кўп яшамайди. Нега деганда, империя ҳақиқатда зулмга асосланади.

Кечаги тарих биз учун ҳаёт мактаби, бамисоли тиник бир кўзгу. Унга қараб сабоқ оламыз, хулоса чиқарамиз, келажак йўлини белгилаймиз.

Тарихдан ибрат олиб яшаш, тарих ҳақиқатларини билиш кишига қувват беради, уни ҳаёт ҳақиқати билан қуроллантиради.

Тарихни ёзишда ҳеч қачон ўнг томонга ҳам, чап томонга ҳам оғмасдан, фақат ҳақиқат ва адолат нуқтаи назаридан йўл тутилиши керак. Сохта тарих бамисоли оғу каби инсонни заҳарлайди, унинг онгу дунёқарашини чалғитади.

Ҳақиқат, тарих ҳақиқати болаларимиз учун сув ва ҳаводек зарур. Тарих ҳақиқатини тўлалигича кейинги авлодга етказиш ҳар бир инсоннинг келажак олдидаги муқаддас бурчи ҳисобланади.

Илгари ҳам, ҳозир ҳам собик мустабид тузумни ёқлаб чиқаётганларнинг бирорта гапига ишониб бўлмайди. Биз бир пайтлар кўкларга кўтариб, мук тушиб сиғинган Ленин бобо, Сталин бобо ва бошқа «бобо»ларимиз ҳақиқатда ҳаммаси қаллоб ва жаллод бўлиб чиқди...

Мен ҳозирги ёш ўғил-кизларимизни кўриб хурсанд бўламанки, улар бундай ёлғон гаплардан мутлақо узоқ бўлиб вояга етмоқда. Ўша замонда энди мактабга борган бола аввал «октябрат» нишонини тақарди. Ўзингиз ўйланг, 6–7 ёшга кирган бола нимани билади? Бу ёшда бола фақат офтобни, очилган гулларни, умуман, атрофидаги оламини кўриб хурсанд бўлади. Онасини кўрса, байрам бўлса, кувонади.

Ўзимнинг ҳаёт тажрибамдан келиб чиқиб айтманки, бу дунёда ёмонликни кўрмаган одам яхшиликнинг қадрини билмайди. Қийналмаган одам ҳақиқий бахт нима эканини тўлиқ англаб етмайди.

Биз эски адолатсиз тузумга бошқа ҳеч қачон қайтмаймиз. Ўзимиз танлаган мустақил тараққиёт йўлидан қатъият билан борамиз. Нега деганда,

халкимиз собиқ тузум даврида қанча зулм кўрганини, қанча-қанча одам қатағон қилинганини эсидан чиқаргани йўқ.

Биз шуни яхши англашимиз керакки, демократия ҳеч қачон бир хил шакл ёки мазмунда бўлмайди. Демократия дегани – бу ҳамиша ўзгариб турадиган ҳаёт тарзи, жамият тизимининг ривож билан узвий боғлиқ ҳодиса.

Демократия – инсон, жамият, давлат деган уч субъект ўзаро бир-бирини тўлдирадиган, бир-бирини бойитиб, керак бўлса, назорат қилиб турадиган тизим демакдир. Бу ҳар қайси инсоннинг жамият билан, жамиятнинг эса давлат билан муносабатини, улар ўртасидаги мувозанатни англатади.

Демократия йўлига киришимиз аввало аҳолимизнинг онгу савиясини ўзгартиришни, тоталитар, зўравонлик тизимидан мерос бўлиб қолган қолдиқлар ва қолиплардан воз кечишимизни сўзда эмас кундалик ҳаётимизда таъминлашни талаб қилади.

Инсоннинг табиати шундайки, вақт ўтиши билан ёмон воқеалар эсидан чиқади. Бир томондан қараганда, бу – тўғри. Чунки инсон бошидан кечирган бахтсизликларни, эзилган кунларини эслашни

хоҳламайди. Лекин яхши кунлар, обод ва фаровон ҳаётнинг кадрига етиш учун инсон баъзи-баъзида ортга назар ташлаб туриши ҳам керак. Тарихдан сабоқ чиқариб яшаши лозим.

Мен, авваламбор, ёшларимизга қарата айтмоқчиман: ўқинг, тарихни ўрганинг, тарихини, ўтмишини билган одам келажакда адашмайди.

Янги ҳаёт, янги жамият қуриш йўлида биз илгари ҳеч қачон дуч келмаган, тажрибамизда учрамаган ўта оғир ва машаққатли йўлни босиб ўтишимизга тўғри келди.

Ҳеч шубҳасиз, бу борада қандай муаммо ва синовларни, қийинчилик ва тўсиқларни енгишга тўғри келган бўлмасин, қандай суронли ва тўфонли кунларни бошимиздан кечирган бўлмайлик, халқимизнинг хоҳиш-иродаси билан танлаган ва дадил қадамлар билан бораётган йўлимиздан, ўз олдимизга қўйган буюк мақсадларимиздан қайтмадик ва ҳеч қачон қайтмаймиз.

Ўз вақтида, бизнинг тақдиримиз ҳал бўлаётган ўта оғир ва хатарли бир замонда, турли хом-хаёллардан воз кечиб, бизга кўрсатилган тазйик ва зўравонликларга қарамасдан, бугунги кунда дунёда тараққиётнинг «ўзбек модели» деб тан олинган,

демократик давлат, эркин бозор иқтисодиётини шакллантириш, халқимизнинг ҳаёт даражасини муносиб босқичга кўтариш бўйича чуқур ўйланган ривожланиш йўлимизни қатъий белгилаб олганимиз, ҳеч шубҳасиз, том маънода тарихий ютуғимиз бўлди.

Улкан ютук ва марраларнинг асосий омили ва мезонини биз, аввало, одамларимизнинг онгу тафаккури, дунёқараши тобора ўзгариб, уларнинг сиёсий фаоллиги, ҳуқуқий маданияти, фуқаролик савияси ва бурчи юксалиб бораётганида кўрамыз. Энг муҳими, эски, ўзини окламаган тизимнинг қолип ва ақидаларидан холи бўлган, мустақил фикрлайдиган, чет мамлакатлардаги тенгдошлари билан беллашувга тайёр, Ватанимизнинг эртанги кунини учун масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир бўлган куч – ёшларимиз майдонга чиқаётганида бу ҳақиқатни яққол англамоқдамиз.

Такрор-такрор айтишга тўғри келади – фақатгина халқимизнинг мардлиги ва матонати, жонқуярлиги ва қатъияти, энг муҳими, келажагимизни қуришда эртанги кунга бўлган юксак ишончи олдимизга қўйган мақсадларга эришишда улкан ва қудратли замин бўлишига аминман.

Ҳавойи гаплар билан «Биз мустақил бўлдик», деб кўкрагини кериб, иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлиш учун ҳаракат қилиш ўрнига бошқа давлатларнинг пинжига кирган баъзи мамлакатлар бугун қандай аҳволга тушиб қолганини ўзингиз кўряпсиз. Айримлари қарзга ботиб қолгани ва ундан қутилишга ҳеч қачон қуч-қуввати етмаслигини ҳам яхши биласиз.

Мустақилликка, сиёсий мустақилликка эришиш учун, авваламбор, иқтисодий мустақилликка эришиш керак. Ўзини бошқа бировларга ипсиз боғлаб бермаслик керак.

Бировга боғланиб қолиб, фақат бошқаларнинг буйруғини бажариб юрадиган бўлса, қулоғигача қарзга ботган бўлса, айтинглар, буни мустақиллик деб бўладими?

Ҳеч ким дунёда бекордан-бекорга қарз бермайди. Ўзининг сиёсий ёки бошқа талабларини қўяди. Бировнинг қўлига ва юзига қараб яшайдиган инсон ва давлатнинг озодлиги бутун бўлмайди, мустақиллиги тўлиқ бўлмайди. Ҳаётнинг шафқатсиз қонуни шу: фақат ўз қуч-қудратига ишонган халқгина ўз мурод-мақсадига етади.

Биз катта йўлга чикиб олдик ва унинг амалий натижаларидан барчамиз ҳар куни баҳраманд бўлмоқдамиз. Шунинг учун ишончим комил: юртимизда ҳеч ким эски даврга қайтишни хоҳламайди. Биз халкимизни қийнайдиган, турли ижтимоий катламларни ҳаётнинг табиий тўлкинига ташлаб, бозор ўзини ўзи бошқаради, деган, «шок терапияси» каби бемаъни усуллардан воз кечдик. Мана, кўриб турибсиз, биз танлаган йўл кескин ижтимоий портлашларсиз, аҳоли ўртасида табақаланишларсиз халкимизга фаровон ва обод турмуш олиб келмоқда. Кечагина бизга ақл ўргатаётганлар энди биздан ўрганмоқда.

Биз Ўзбекистонда инвестиция сиёсатини олиб боришда баъзиларга ўхшаб осон йўлни қидирмадик. Яъни, четдан қарз олишда етти ўлчаб, бир кесдик, ички бозорни турли-туман моллар билан тўлдиришга зўр бериб, олинган кредитларни, валюта маблағларини айрим давлатларга ўхшаб қисқа муддатда еб битирганимиз йўқ.

Биз, аксинча, энг оғир, энг қийин, лекин келажаги бор йўлни танладик. Инвестицияларни, авваламбор, иқтисодиётимизни тубдан ўзгартиришга, юқори технологияларга асосланган янги замонавий саноат корхоналарини барпо этишга йўналтирдик.

Ҳавойи гаплар билан «Биз мустақил бўлдик», деб кўкрагини кериб, иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлиш учун ҳаракат қилиш ўрнига бошқа давлатларнинг пинжига кирган баъзи мамлакатлар бугун қандай аҳволга тушиб қолганини ўзингиз кўряпсиз. Айримлари қарзга ботиб қолгани ва ундан қутилишга ҳеч қачон куч-қуввати етмаслигини ҳам яхши биласиз.

Мустақилликка, сиёсий мустақилликка эришиш учун, авваламбор, иқтисодий мустақилликка эришиш керак. Ўзини бошқа бировларга ипсиз боғлаб бермаслик керак.

Бировга боғланиб қолиб, фақат бошқаларнинг буйруғини бажариб юрадиган бўлса, қулогигача қарзга ботган бўлса, айтинглари, буни мустақиллик деб бўладими?

Ҳеч ким дунёда бекордан-бекорга қарз бермайди. Ўзининг сиёсий ёки бошқа талабларини қўяди. Бировнинг қўлига ва юзига қараб яшайдиган инсон ва давлатнинг озодлиги бутун бўлмайди, мустақиллиги тўлиқ бўлмайди. Ҳаётнинг шафқатсиз қонуни шу: фақат ўз куч-қудратига ишонган халқгина ўз мурод-мақсадига етади.

Биз катта йўлга чикиб олдик ва унинг амалий натижаларидан барчамиз ҳар куни баҳраманд бўлмоқдамиз. Шунинг учун ишончим комил: юртимизда ҳеч ким эски даврга қайтишни хоҳламайди. Биз халқимизни кийнайдиган, турли ижтимоий катламларни ҳаётнинг табиий тўлкинига ташлаб, бозор ўзини ўзи бошқаради, деган, «шок терапияси» каби бемаъни усуллардан воз кечдик. Мана, кўриб турибсиз, биз танлаган йўл кескин ижтимоий портлашларсиз, аҳоли ўртасида табақаланишларсиз халқимизга фаровон ва обод турмуш олиб келмоқда. Кечагина бизга ақл ўргатаётганлар энди биздан ўрганмоқда.

Биз Ўзбекистонда инвестиция сиёсатини олиб боришда баъзиларга ўхшаб осон йўлни қидирмадик. Яъни, четдан қарз олишда етти ўлчаб, бир кесдик, ички бозорни турли-туман моллар билан тўлдиришга зўр бериб, олинган кредитларни, валюта маблағларини айрим давлатларга ўхшаб қисқа муддатда еб битирганимиз йўқ.

Биз, аксинча, энг огир, энг кийин, лекин келажаги бор йўлни танладик. Инвестицияларни, авваламбор, иқтисодиётимизни тубдан ўзгартиришга, юқори технологияларга асосланган янги замонавий саноат корхоналарини барпо этишга йўналтирдик.

Ва бугун ана шундай узоқни кўзлаган ишларимиз қандай юксак самара бераётганини ҳаммамиз кўриб турибмиз.

Одамлар адолат учун жон беради, адолат учун курашади, адолат учун ўзини ҳам аямайди. Ҳозирги кунда Ўзбекистонда ана шундай мардлар ўсиб, во-яга етмоқда. Мен бугунги ёшларимизни кўрсам, хаёлимга шундай фикрлар келадики, эй, сизлар бошқача тарбия оляпсизлар! Мутлақо бошқача! Бизнинг ёшлигимизда бундай имконият ва шароитлар йўқ эди.

**Соғлом авлод –
Ўзбекистон
келажаги**

Бу ёруғ оламда ҳаёт бор экан, оила бор. Оила бор экан, фарзанд деб аталмиш бебаҳо неъмат бор.

Ҳар қайси онгли инсон жондан азиз фарзандининг бахтини, камолини ўйлаб, ҳамиша эзгу орзуинтилишлар билан яшайди, ўз зурриёдининг ҳар томонлама соғлом ва баркамол бўлишини истайди.

Соғлом бола соғлом ва аҳил оиланинг меваси бўлиб, фақатгина соғлом онадан соғлом бола туғилади.

Она ва бола соғлом бўлса, оила бахтли, оила бахтли бўлса, жамият мустаҳкам бўлади.

Мен Абдулла Авлониининг «Тарбия биз учун ё ҳаёт – ё мамот, ё нажот – ё ҳалокат, ё саодат – ё фалокат масаласидир» деган фикрини кўп мушоҳада қиламан.

Буюк маърифатпарварнинг бу сўзлари XX аср бошида миллатимиз учун қанчалар муҳим ва долзарб бўлган бўлса, ҳозирги кунда биз учун ҳам шунчалик, балки ундан ҳам кўра муҳим ва долзарбдир.

Ёшлар тарбияси, баркамол авлод деганда, биз Ўзбекистоннинг буюк келажағини назарда тутамиз.

Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт.

Соғлом авлод деганда, фақат жисмоний соғломликни эмас, балки шарқона ахлоқ-одоб ва умум-башарий ғоялар руҳида камол топган инсонни тушунамиз.

Соғлом авлод деганда, шахсан мен, энг аввало, соғлом наслни, нафақат жисмонан бақувват, шу билан бирга, руҳи, фикри соғлом, иймон-эътиқоди бутун, билимли, маънавияти юксак, мард ва жасур, ватанпарвар авлодни тушунаман. Буюк давлатни фақат соғлом миллат, соғлом авлодгина кура олади.

Келажак авлод ҳақида қайгуриш, соғлом, баркамол наслни тарбиялаб етиштиришга интилиш бизнинг миллий хусусиятимиздир.

Ҳеч шубҳа йўқ: соғлом авлод орзуси аجدодларимиздан бизга ўтиб келаётган, қон-қонимизга сингиб кетган муқаддас интилишдир. Агар ота-боболаримизнинг турмуш тарзига, тафаккурига назар солсак, улар насл-насаб, етти пуштнинг тозалигига, авлоднинг соғлиғига жуда катта эътибор берганини кўрамиз.

Соҳибқирон Амир Темур бобомиз: «Аскарлари бақувват эл қудратли бўлур, қудратли элнинг аскарлари бақувват бўлур», деган. Шу фикрни давом эттириб, мен «Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлади, қудратли юртнинг фарзандлари соғлом бўлади», деб айтмоқчиман.

Она Ватанига меҳр-муҳаббати баланд, Ўзбекистонни келажаги буюк давлат деб қарайдиган ва бу борада амалий ишларга тайёр ҳар бир юртдошимиз шуни билиши керакки, соғлом авлодни вояга етказиш барча улуғ мақсадларимизнинг асосидир.

«Ёш авлодга эътибор – келажакка эътибор» деган, ўз олдимизга қўйган шиор-мақсадларимизнинг биз учун куч-қувват ва руҳий бойлик манбаи бўлиб, эртанги кунимизнинг ишончли пойдевори ва кафолатига айланиши муқаррар.

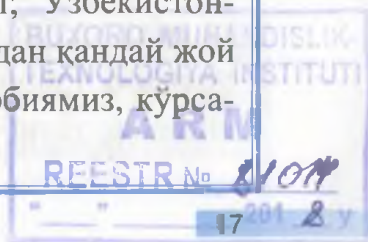
Бу муқаддас заминда яшаётган ҳар қайси инсон ўз фарзандининг бахту саодати, фазлу камолини кўриш учун бутун ҳаёти давомида курашади, меҳнат қилади, ўзини аямайди.

Фақат жисмоний жиҳатдан бақувват бўлган одамни тарбиялаш унчалик қийин эмас. Аммо уни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан камол топтириш гоят мураккаб вазифа. Айниқса бугунги кунда – мафкуравий курашлар гоҳ ошкора, гоҳ пинҳона тус олган ҳозирги нозик, қалтис шароитда, таҳликали замонда бу масала ниҳоятда долзарб аҳамиятга эга.

Барчамизга аён бўлиши керак: мамлакатимизнинг келажаги, ўзбек миллатининг, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай жой олиши бугун ёшларга бераётган тарбиямиз, кўрсатаётган ғамхўрлигимизга боглик.

Ўз-ўзидан аёнки, аҳолимизнинг аксарият қисмини ташкил этадиган ёшларимизнинг ҳали-бери ечилмаган муаммоларига эътиборимизни жалб этиш, уларни ҳаётимизда ҳақиқатан ҳам ҳал қилувчи кучга айлантириш масаласи жамоатчилигимизнинг диққат марказида туриши шарт.

Кишилиқ тарихи пайдо бўлганидан буён, минг йиллар давомида ҳар қандай мамлакатнинг, ҳар қандай миллатнинг, ота-она бўлиш бахти насиб этган ҳар қандай инсоннинг энг мўътабар орзуси, астойдил интилган асосий мақсади – соғлом, баркамол авлодни тарбиялаш, ҳар томонлама комил инсонни вояга етказишдан иборат бўлиб келган.

Соғлом авлодни тарбиялаш барчанинг, бутун жамиятнинг, шу юртда яшайдиган ҳар бир инсоннинг асосий иши, инсоний бурчидир.

Ватанимизнинг буюк келажагини қуриш, олдимизда турган катта-катта муаммоларни ечиш, мустақиллигимизни ҳимоя қилиш, ҳаётда миллий ва умумбашарий қадриятлар уйғунлиги тамойилига амал қилиб яшашдек муҳим вазифаларни ёш авлодимиз ўзининг муқаддас бурчи деб билаётгани, айниқса, эътиборга сазовор.

Миллий ғоя ва миллий манфаатга зид, ёт ҳаракат ва интилишларни биз асло қабул қилмаймиз.

Биз ёшларимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз, уларни ўзимиз тарбия қиламиз, вояга етказамиз.

Биз барча маърифий мамлакатларда бўлганидек, ғояга қарши ғоя билан курашиш тарафдоримиз.

«Ҳеч кимга бермаймиз сени, Ўзбекистон!» қўшиғи ҳар бир юртдошимизни Ватанни севишга, унга муҳаббат ва садоқат билан хизмат қилишга даъват этади. Мен ана шу қўшиқнинг маъно-мазмунидан келиб чиқиб, барча ота-оналар номидан сизларга, кўзимизнинг оқу қораси бўлган фарзандларимизга қарата айтмоқчиман: биз Ўзбекистонни ҳам, ёшларимизни ҳам ҳеч кимга бермаймиз.

Жондан азиз болаларимизни ўзгаларнинг номаъқул тарбияси ва мудҳиш таъсирига ташлаб қўйиш – келажагимизга нисбатан кечириб бўлмас хиёнатдир. Шунинг учун ҳам ёшларимизни комил

инсонлар этиб вояга етказиш, Оллоҳ таоло ато этган қобилиятларини рўёбга чиқариш учун уларга йўл очиб бериш ва барча имкониятларни яратиш – биз ота-оналар учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Агар биз ёш авлод тақдирига бефарқ қарасак, бу кечириб бўлмайдиган гуноҳи азим бўлади. Такрор айтаман: ёшларимизни, болаларимизни, фарзандларимизни ҳеч кимнинг қўлига бермаймиз! Уларни ўзимиз, ўз қўлларимиз билан тарбия қиламиз!

Нега деганда, булар бизнинг фарзандларимиз. Менинг фарзандларим, сизнинг фарзандларингиз. Нима учун мен ўзимнинг боламини қандайдир ақидапараст қўлига, разил ният билан юрган одамларнинг қўлига бериб қўйишим керак?!

Шердил ва ўтюррак йигитлар миллат кўрки, Ватан фахридир.

Таълим-тарбия тизимини ўзгартирмасдан туриб онгни ўзгартириб бўлмайди. Онгни, тафаккурни ўзгартирмасдан туриб эса биз кўзлаган олий мақсад – озов ва обод жамиятни барпо этиб бўлмайди.

Токи ҳаёт давом этар экан, таълим ҳам, тарбия ҳам замон ўртага кўяётган янги-янги талабларга кўра муттасил равишда ўзгариб-янгиланиб бораверади. Факат биз бу соҳадаги дастлабки кадамларни тўғри кўя олсак, пойдеворни мустаҳкам қилиб барпо этсак, мен шунга ишонаманки, бугунги авлод унинг самарасидан баҳраманд бўлажак, келгуси авлод эса бизнинг қилган ишларимизни эҳтиром ва миннатдорлик туйғуси билан эслайди.

Мен замонавий фикрлайдиган, Ватанга садоқат руҳида тарбия олаётган, жаҳон тараккиёти ва маданияти билан ҳамқадам бўлишга интилаётган юз минглаб ёшларимиз билан бир қаторда ҳали шу даражага етмаган қанчадан-қанча фарзандларимиз ҳам борлигини ўйласам, олдимизда нақадар катта муаммолар турганини яққол тасаввур этаман. Агар биз ўз кучи ва салоҳиятига ишонадиган, боқимандаликни ор деб биладиган, энг ривожланган мамлакатларнинг илғор кишилари билан теппа-тенг муомала қила оладиган, оқни қорадан, яхшини ёмондан ажрата биладиган, бу мураккаб, бешафкат ҳаётнинг пасту баланд, тангу тор кўчаларидан Оллоҳ берган ақл-заковати билан тўғри йўлни адашмай топа олишга қодир бўлган баркамол авлодни тарбиялаб етиштирсак, ўйлайманки, ўз мақсадимизга тўла эришган бўламиз.

Ҳар қандай одам ҳам ўсмирлик чоғида, энди-гина вояга етиб келаётган даврида жамиятдан муносиб ўрнини топиши керак. Акс ҳолда бу нарсанохуш оқибатларга, баъзан эса оғир фожияларга, ҳатто ижтимоий ларзаларга ҳам сабаб бўлади. Ёш йигит-қизларимизнинг ишда, турмушда, оила ва жамоа орасида ўз ўрнини тополмаслик ҳолатлари уларнинг жамиятда ўз кадрини йўқотишига олиб келади. Ўз кадрига, ўз шаънига эга бўлмаган инсон ҳаётда кўп-кўп тўсиқларга дучор бўлади, бекарор ва салбий таъсирларга тез берилади, унинг шахс сифатидаги емирилиши ҳам тез кечади.

Биз демократик жамият қураётган эканмиз, мафкуравий зўравонликни рад этдик. Биз кишиларнинг сиёсий онги, дунёқарабини бошқариш эмас, балки бойитиш, юксалтириш, инсонийлик руҳида, умумжаҳоний меъёрлар асосида тарбиялаш йўлидан бордик. Жамият аъзоларини қонун олдидаги масъулиятини ҳаётимизнинг устувор тамойиллари деб билиб, бунга қатъий амал қилишга интилдик.

Бизнинг пировард максадимиз – инсон ҳуқуқлари ҳар томонлама ҳимоя қилинадиган маърифатли жамият барпо этишдан иборат.

Таълим-тарбия ислоҳоти ҳақида гапирар экан-миз, унинг мазмунини лўнда килиб ифода этиш мумкин: бизга битирувчилар эмас, мактаб таълим ва тарбиясини кўрган шахслар керак.

Дунёга умид билан кадам қўйиб келаётган навнихол инсон ҳаётдан муносиб ўрнини топса, турмушидан, тақдиридан, Ватанидан рози бўлиб яшайди, умр бўйи бунёдкорлик фаолияти билан машғул бўлади.

Қаранглар, ҳозир ёшларимиз қандай кўз билан, қандай пок ният билан, қандай эзгу орзу-умидлар билан эртанги кунга интиляпти. Мен телевизорда уларнинг юрак сўзларини эшитиб, беихтиёр ҳаяжонга тушаман, ўз ҳаётимдан рози бўламан. Нега деганда, бу ёшлар – эртанги ҳаётимиз. Эртанги кунимиз мана шу ёшларнинг қўлида, ёшларнинг ҳаракатида, ёшларнинг қурбида, керак бўлса, қудратида. Қаранг, шундай ҳаракат ҳозир бутун Ўзбекистонимизни қамраб олди. Мен шундан ғурурланаман. Бу ҳаракат, бу интилишни асло тўхтатиб бўлмайди. Лекин унга зарба бериш, ёшларни бу йўлдан қайтариш – ғанимларимизнинг ёвуз нияти. Буни ҳам чуқур ўйлаб кўриш, унинг сабаб-оқибатларини ўзимизга яққол тасаввур қилишимиз зарур.

Таълимнинг янги модели жамиятда мустақил фикрловчи эркин Шахснинг шаклланишига олиб келади. Ўзининг кадр-қимматини англайдиган, иродаси бақувват, иймони бутун, ҳаётда аниқ мақсадга эга бўлган инсонларни тарбиялаш имконига эга бўламиз. Ана шундан кейин онгли турмуш кечириш жамият ҳаётининг бош мезонига айланади. Шунда одам оломон бўлиб, ҳар лаҳзада серкага эҳтиёж сезиб эмас, аксинча – ўз ақли, ўз тафаккури, ўз меҳнати, ўз масъулияти билан, онгли тарзда, озод ва ҳур фикрли инсон бўлиб яшайди. Бундай одамлар уюшган жамиятни, улар барпо этган маънавий-рухий муҳитни сохта ақидалар, бакирик-чақириклар, ҳавойи шиорлар билан асло бузиб бўлмайди. Уларни ўзлари ақл-идрок ва қалб амри билан танлаб олган ҳаётий мақсадлардан чалғитиб ҳам бўлмайди.

Таълим соҳасидаги миллий дастурларимиз ижросини тўла якунига етказиш, ёшларимизни бизга бегона бўлган зарарли оқимлардан асраб, замонавий билим ва тажрибага, ўз мустақил фикрига эга, маънавий юксак, комил инсонлар этиб вояга етказиш, уларнинг жамиятимизда мустаҳкам ва муносиб ўрин эгаллаши учун барча куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз.

Бу ўта муҳим, келажагимизни ҳал қилувчи масалани ечишда барчамиз масъул бўлиб, шахсан мен ўз масъулиятимни чуқур ҳис қилган ҳолда, шу юртда яшаётган барча болалар менинг фарзандим, деганда, айнан шу масъулиятни чуқур англаб яшаётганимнинг далили, деб биламан.

Ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат ўз фарзандлари қиёфасида, униб-ўсиб келаётган ёш авлод тимсолида шу халққа хос энг гўзал фазилатларни намоён этадиган, унинг эзгу орзу-ниятларини амалга оширишда мардлик ва фидойилик кўрсатишга қодир бўлган ўз таянчи ва суянчини кўриши табиийдир.

Ҳар томонлама ҳавасга лойик комил авлодни тарбияламай туриб, эзгу ниятларимизни амалга оширишимиз қийин.

Талабалар яшайдиган жойда ҳамма масала адолатли ҳал этилиши даркор. Чунки ёшлар таъсирчан бўлади, адолат бузилишини ҳаммадан ҳам кўп айнан ёшлар юрагига яқин қабул қилади.

Мамлакатимизни модернизация қилиш ва замонавий жамият қуриш йўлидаги мураккаб ва кенг қўламли вазифаларни ҳал этишга қодир бўлган янги авлод кадрларини тайёрлаш бундан буён ҳам фаолитимизнинг энг муҳим йўналиши бўлиб қолади.

Шу мақсадда бошлаган ишларимизни қатъият билан давом эттириб, таълим соҳасидаги миллий дастурларимиз ижросини тўла якунига етказиш, лўнда қилиб айтганда, ёшларимизни бизнинг табиатимизга бегона бўлган ғаразли оқимлардан асраб, замонавий билим ва тажрибага, ўз мустақил фикрига эга, маънавий юксак, комил инсонлар этиб вояга етказиш, уларнинг жамиятимизда мустаҳкам ва муносиб ўрин эгаллашига барча имкониятларни сифарбар этишимиз даркор.

Бизнинг фаолиятимизда янги иш ўринлари ташкил этиш, соғлиқни сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, кекса авлод вакилларини, ёш oilаларни қўллаб-қувватлаш, мухтож тоифаларга эътибор ва ғамхўрликни кучайтиришга қаратилган ижтимоий ҳимоя сиёсати янги босқичда давом эттирилади.

Маълумки, бундан ўн беш-йигирма йил аввал ўткир ижтимоий муаммолар туфайли миллатимизнинг генофонди ёмонлашиб, айникса, нимжон ва касалманд болалар сони ортиб кетгани халқимизда каттик ташвиш уйғотар эди. Кейинги вақтда юртимизда ҳаёт сифатини юксалтиришга қаратилган ҳаракатларимиз, медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш, тиббий маданиятни ошириш бўйича олиб бораётган амалий ишларимиз ўз ижобий натижаларини бермокда.

Аҳолимизнинг ўртача умр кўриши мустақиллик даврида 6 йилга ошгани ва 72,5 ёшни ташкил этгани, бугун балоғат ёшидаги болаларимизнинг бўйи аввалгига нисбатан ўртача 5 сантиметрга, вазни 4–8 килограммга ортгани, кўкрак кафасининг эса 6–8 сантиметрга кенгайгани кузатилмокда. Бу эса униб-ўсиб келаётган ёш авлодимизнинг жисмоний ва маънавий нуқтаи назардан соғлом бир шароитда ҳаётга кадам қўяётганининг ёрқин далилидир.

Бугунги кунда «Ёшларимиз бизнинг таянчимиз, ишончимиз ва келажагимиз» деган сўзлар кўп ишлатиладиган иборага айланиб қолди. Бу албатта бизнинг, барча ота-оналар ва кенг жамоатчилиكنинг орзу-умиди, десак, ҳар томонлама тўғри бўлади. Лекин мен бу иборани кенгрок маънода ифода этишни истардим. «Фарзандларимиз, ёшларимиз

бизнинг нафақат ишончимиз ва келажагимиз, ёшларимиз бугунги ва эртанги кунимизнинг ҳал қилувчи кучидир», десак, ўйлайманки, бу олиб бораётган сиёсатимиз ва мақсадларимизга жавоб берадиган даъват бўлади.

Чинакам халқ бўлсак, чинакам миллат бўлсак, улкан, қудратли дарёга айланайлик, фарзандларимизга ўзгалар ҳавас қиладиган озод ва обод Ватан қолдирайлик.

Кимки мустақиллик йилларида Ўзбекистон қўлга киритган муваффақиятларни кўрмоқчи бўлса, аввало, одамларнинг, халқимизнинг юзига, кўзига қарасин. Мактаб, лицей ва коллежларда таълим-тарбия олаётган болаларнинг чехрасига боқсин.

Бир одамни, биргина гўдакни оғир касалликдан асраб, ҳаётини сақлаб қолишнинг ўзи соҳага сарфланган барча-барча маблағларни тўла оқлайдиган, аҳамиятини ҳеч нарса билан ўлчаб, баҳолаб бўлмайдиган энг улуғ, энг савобли ишдир.

«Женерал моторс» билан ҳамкорликда қурган заводимизда бўлганда, одам ҳайратда қолади. Институтни битирган ёш йигитлар компьютерлаш-

тирилган автоматик линияларда ишляпти. Бу иш сизларни ҳар томонлама қизиқтирадими, деб сўрасангиз, улар, ҳеч иккиланмасдан, бундай иш қизиқтирмаса, яна қандай иш қизиқтириши мумкин, деб жавоб беради. Биз ёш авлод тарбиясида нималарга эришганимизни шу мисолнинг ўзи яққол кўрсатиб турибди.

Мен аминман – мана шундай замонавий уй қурган одамларнинг фарзандлари, набиралари эртага ота-онасига раҳмат айтади. Энг муҳими, бундай шинам уйларда туғилиб, вояга етган болаларнинг соғлиги ҳам, фикри, дунёқараши ҳам, албатта, бошқача бўлади.

Қиз болани коллежни битирмасидан, ҳунар эгалламасидан кимки турмушга бермоқчи бўлса, билиб қўйинглар, мен бунга мутлақо қаршиман. Қиз бола, аввало, касб эгалласин, ўз фикрига эга бўлсин, ҳаётни англасин. Шундан кейин у ҳаётда ўз ўрнини топади, йўлини йўқотмайди.

Юртимиздаги ҳар бир қиз бола – бу менинг кизим, менинг набирам ва уларни хафа қилишларига мен ҳеч қачон йўл қўймайман.

Қиз бола – бу бўлғуси она, фарзандларимизнинг тарбиячиси. Эртанги авлод – бу Ўзбекистоннинг келажаги дегани. Қишлоқларимизда агар киз бола ўзига муносиб иш топа олмаса, дардини ҳеч кимга айтолмаса, ўз орзу-ниятларини амалга ошира олмаса, бу ҳоким бўладими, прокурор бўладими, бошқа мутасаддилар бўладими, шуни билиб қўйиши керак, бу худдики қонунга менсимай қарагандек қабул қилиниши зарур.

Қиз бола коллежни битирмасидан, ҳунар эгалламасидан туриб, кимки турмушга бермоқчи бўлса, билиб қўйинглар, буни мен узоқни кўролмаслик, калтабинлик, деб ҳисоблайман. Қиз бола, аввало, касб эгалласин, ўз фикрига эга бўлсин, ҳаётни англасин. Шундан кейин у ҳаётда ўзининг муносиб ўрнини топади, жамиятимизнинг фаол аъзосига айланади эртага у курадиган оила ҳам мустаҳкам бўлади.

Ота-онаси, фарзанди учун, эл-юрт, она Ватан учун ўзини фидо қилишга тайёр бўлган инсонни ҳақиқий ўғлон дейдилар. Ўғлон деган сўз билан ўғил деган сўзнинг фарқи бор. Ўғлон деган сўзнинг маъноси жуда катта. Яъни, ўғилларнинг энг сараси ни, мард йигитларни халқимиз ўғлон дейди.

Ўзбекистон ёшлари дунёда ҳеч кимдан кам эмас

Биз янги мингйилликка кириб бормокдамиз
XXI асрда қайси давлат қудратли, қайси халқ
қучли бўлади? Бу саволга, аҳолиси интеллектуал
нуқтаи назардан баркамол, ёшлари билимли, ор-
номусли, ватанпарвар бўлиб униб-ўсаётган давлат
деб жавоб қайтариш мумкин.

Халқимиз азалдан ўз вужуди, ўз томирида мав-
жуд илоҳий қудратга муносиб бўлмоққа интилиб
яшади. Ўз ўғлонларини мардлик ва ҳалоллик, жа-
сурлик руҳида, эл-юрт учун жонини ҳам аямайдиган
асл паҳлавонлар этиб тарбиялаб келди.

Ота-боболаримиз шуҳратининг соясига маҳлиё
бўлиб юрадиган даврлар энди ўтди. Бугун жаҳон
биздан ўз сўзимизни айтишимизни, ўз тафаккур-
мизни намоён этишимизни талаб қилмоқда. Бошқа
халқлар, бошқа миллатлар бизга ётсираб – беи-
санд қарамаслиги, балки бизни эътироф этиши
бизни эҳтиром этиши керак. Биз ана шу юксак му-
носабат ва ҳурматга лойиқ бўлишимиз даркор.

Биз бугун айрим давлатлардан моддий нуктаи назардан оркарокда бўлсак-да (бунга кўпгина тарихий объектив сабаблар бор), маънавият нуктаи назаридан караганда улкан ғурур билан айтишимиз мумкин: буюк аجدодларимиздан мерос қолган қадриятлар ва урф-одатларга, насл-насабимиз ва конимизга сингиб кетган буюк ҳаётбахш кучга эгамиз. Бу борадаги устунлигимиз бутун маърифий дунёда эътироф этилган. Ана шу қутлуғ меросга муносиб бўлиб яшаш, бу бекиёс бойликни янада бойитиш, ривожлантириш, миллий ўзлигимиз ва умуминсоний қадриятлар асосида келажагимиз биносини барпо этиш муқаддас бурчимиздир.

Бугун биз ўтмишдан қолган оғир меросни, ўша пайтда йўл қўйилган хато-камчиликларни босқичма-босқич тузатиб боряпмиз. Қилаётган бу ишларимизнинг амалий намоёнини ёшларга яратилаётган шароитлар, янгитдан қурилаётган ва таъмирланаётган объектлар мисолида яққол кўриш мумкин.

Мени доим қийнайдиган, тинчлик бермайдиган орзу-ниятим, керак бўлса, Худодан сўрайдиган энг катта илтижоим шуки, бетакрор, гўзал, саховатли,

Оллоҳнинг назари тушган мана шу юртда албатта ҳар томонлама соғлом, ўзининг куч-қудрати, қадди-қомати билан, баркамоллиги билан ўзгаларнинг ҳавасини уйғотадиган эл яшаши керак.

Нега деганда, бугун дунёнинг кўп жойларини, турли эл-юртларни кўрган одам сифатида агарки мендан, Ер юзининг энг гўзал, энг латофатли ва нафосатли, окила аёллари, сулув ва дилбар қизлари қаерда яшайди, деб сўрасангиз, мен ҳеч иккиланмасдан фахру ғурур билан: «Ўзбекистон заминидан», деб жавоб бераман.

Бугун янгича фикрлайдиган, ўз келажагини жамиятда демократик кадриятларни мустаҳкамлаш билан, мамлакатимиз келажагини жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашуви билан боғлиқ ҳолда кўрадиган янги авлод вакиллари ҳаётга кириб келмоқда.

Унутмангки, ота-оналарингиз, устоз-мураббийларингиз, бутун халқимиз сизларга ишонади, сизларни биз бошлаган буюк ишларнинг давомчилари, ҳаётдаги ҳақиқий таянчимиз ва суянчимиз деб билади.

Албатта, 18–19 ёшга кирган йигит-қиз ҳаётда ўз йўлини танлаб олишга қодир бўлади. Лекин бунинг учун нима керак – аввало шарт-шароит керак. Яъни, талабаларнинг замонавий билим олиши, соғлом турмуш кечириши учун тегишли имконият бўлиши зарур. Уларга шундай шароит яратиб берилса, ҳаётда ўз йўлини ҳам, ўз ўрнини ҳам адашмай топиб олади. Чунки уларнинг ақл-хуши старли, қайси томонга бориш, ким билан дўст бўлиш, кимдан ўрнак-намуна олиш зарур – бу ёғини ўзи ҳал қилади.

Мана, бугун шундай гўзал ва шинам тураржойлар сизларнинг ихтиёрингизга берилмоқда. Бундай уй-жойларни қуришдан асосий мақсад – ёшларнинг қалбидаги жўшқин интилиш ва ҳавасларни, керак бўлса, талабларини рўёбга чиқаришдан иборат. Шунинг учун менинг ниятим, менинг даъватим – бундай уй-жойлар янада кўпайсин.

Энди бу биноларни кўз қорачиғидай асраб, бу ердаги шароитлардан оқилона фойдаланиш сизларнинг ўзингизга, ҳар бирингизнинг тиришқоқлигингиз ва ташаббускорлигингизга, янгиликка интилиб яшашингизга боғлиқ. Агарки бу шароитларни қадрлаб, ёшликнинг ҳар дақиқасини ғанимат билиб, қунт билан ўқиб-ўргансангиз, камолотга

Ҳеч шубҳасиз, бугун таълим-тарбия ва илм-фан соҳасига сарфланаётган маблағлар мамлакатимиз келажагининг эгаси бўлган ёш авлодни, юксак интеллектуал салоҳиятли жамиятни шакллантириш йўлида мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади.

Олий таълим соҳасида ҳам туб ислохотлар амалга оширилди, бакалавр ва магистрлар тайёрлашнинг Европа тизимига ўтилди. Бугунги кунда мамлакатимизнинг 65 та олий ўқув юртида 850 йўналиш ва мутахассислик бўйича 300 мингга яқин талаба билим олмоқда.

Бугунги кунда ўткир муаммоларимиздан энг муҳими — бу ёшларни замонавий касб-ҳунарга ўргатиш ва иш билан таъминлашдан иборат. Бу вазифа давлатимиз ва жамиятимиз, маҳаллий ҳокимликларнинг эътибор марказида туриши зарурлиги ҳаммамизга аён.

Бу борадаги фаолиятимизда замонавий меҳнат бозорини янада кенгайтириш асосида янги иш ўринлари ташкил этиш, соғлиқни сақлаш ва аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, ёш оилаларни қўллаб-

кувватлаш, ёрдам ва кўмакка муҳтож тоифаларга, кам таъминланган оилаларга эътибор, ғамхўрликни кучайтиришга қаратилган ижтимоий ҳимоя сиёсати янги боскичда давом эттирилади.

Юртимизнинг мард эркаклари ҳам, вояга етиб келаётган паҳлавон йигитларимиз ҳам ҳеч кимдан кам эмас.

Айниқса, ҳарбий хизматга отланган йигитларимизнинг бақувват қадди-қомати ва ақл-идроки, истеъдодли ўғил-қизларимизнинг халқаро фан олимпиадалари, санъат фестиваллари, жаҳон спорт майдонларида эришаётган катта ютуқлари барчамизни хурсанд қилмоқда.

Албатта, Худонинг марҳамати билан энг гўзал, энг соғлом авлод бизнинг Ватанимизда камол топиши ниҳоятда табиийдир.

Бундай олижаноб мақсад билан яшаш, ҳаёт кечириш, бундай орзу-ниятларни амалга ошириш – ҳар қайси оила, авваламбор, ёш оилаларнинг инсоний, керак бўлса, миллий бурчига айланишини истардим.

Бизнинг энг катта куч-қудратимиз манбаи бу – барча табиий бойликларимизни ишга солишга, буюк аждодларимиз томонидан асрлар давомида яратилган бетакрор маънавий меросдан, жаҳондаги тараққий топган давлатларнинг интеллектуал бойлиги ва тажрибасидан оқилона фойдаланишга тайёр бўлган, бир сўз билан айтганда, миллий ва умуминсоний кадриятлар уйғунлиги асосида тарбия топаётган, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган ёш авлодимиздир.

Менинг энг катта ишончим – ёш авлоддир. Замонавий билимга эга, одобли, илмли, кўрсанг ҳавасинг келадиган, баркамол ва шижоатли фарзандларимиздир. Мен ўзимнинг тақдиримни ҳам, мамлакатимиз ва мустақиллигимиз тақдирини ҳам ана шуларнинг қиёфасида кўраман. Киши ана шундай фарзандлари борлигидан куч олади, онги тиниклашади, рағбатланади, кўкси тоғдай кўтарилади.

Бизнинг муқаддас бурчимиз – жондан азиз болаларимизга замон талаблари даражасида билим бериш, уларни ҳақиқий ватанпарвар ва юртпарвар этиб тарбиялаш, вояга етказишдир.

Менинг энг катта ишончим ва умидим — бугун замонавий тарбия ва билим олаётган, эндигина кучга кираётган ёшларимиз, фарзандларимиздир.

Фарзандларимизга нафакат ишонч билдириш, балки уларга ўзини амалда намоён этиши учун майдонни кенгайтириш керак.

Юртимиздаги ҳар бир оила, ҳар бир ота-она ўз фарзандлари қиёфасида, униб-ўсиб келаётган ёш авлод тимсолида билимли, иймон-иродали, мардлик ва фидойилик фазилатларини намоён этишга қодир бўлган баркамол инсонларни кўради, уларнинг бахтли-саодатли бўлишини орзу қилади.

Фахр билан айтишимиз мумкинки, Ўзбекистон болалари замонга мос, Ватанимизга, халқимизга муносиб равишда ўзгариб бормоқда. Бу бизнинг энг катта бахтимиздир.

Айниқса, илм-фан, маданият ва санъат, спорт соҳаларида ўз билим ва истеъдодини, куч ва

имкониятларини амалда намоён этиб, дастлабки умидбахш марраларни қўлга киритаётган навқирон фарзандларимизни кўриб, эртанги кунимизга ишончимиз янада мустаҳкамланади.

Бизнинг барча саъй-ҳаракатларимиз комил инсонни тарбиялашга йўналтирилган. Янги асрда дунё тараққиётини, инсониятнинг қай йўлдан боришини комил инсонлар белгилашига шубҳа йўқ. Чунки ХХІ аср – интеллектуал авлод асри бўлади.

Биз комил инсон тарбиясини давлат сиёсатининг устувор соҳаси, деб эълон қилганмиз. Комил инсон деганда биз, аввало, онги юксак, мустақил фикрлай оладиган, хулқ-атвори билан ўзгаларга ибрат бўладиган билимли, маърифатли кишиларни тушунамиз.

Аслида Оллоҳ таоло инсон зотини табиатан соғлом, мукаммал яратади. Лекин, афсуски, аввало одам боласининг ўзи, қолаверса, носоз муҳит бу мукаммалликни бузади. Одамзот кўп жойларда, таассуфки, нафс, кибру ҳаво, жаҳолатга берилиб, ўзини ўзи турли балоларга гирифтор қилади.

Бола туғилган кунидан бошлаб оила муҳитида яшайди. Оилага хос анъаналар, қадриятлар, урф-одатлар бола зуваласини шакллантиради.

Энг муҳими, фарзандлар оилавий ҳаёт мактаби орқали жамият талабларини англайди, ҳис этади.

Ота-онанинг фарзанд олдидаги бурчлари, ўзларининг охиратини обод этувчи қарзлари бор. Дину диёнатли хонадон оксоколларидан сўрасангиз, уларни лўнда қилиб санаб беради: яхши ном қўйиш, яхши муаллим қўлига топшириб, саводини чиқариш, илмли, касбли-хунарли қилиш, бошини икки, уйли-жойли қилиш.

Бу ҳаёт жуда тез – бошдаги дўппини бир айлан-тиргунча ўтади-кетади. Шу қисқа фурсатда инсон халқ учун, Ватан учун, ўз фарзандлари ва келгуси насллар учун савобли ишлар қилиб улгуриши керак. Олижаноб халқимизнинг эзгу тасаввур ва тушунчасига кўра, ҳар бир одам дунёга келиб, учта хайрли ишни адо этиши лозим.

Биринчиси, соғлом ва оқил фарзанд тарбиялаб вояга етказиш.

Иккинчиси, ўз оиласи, фарзандлари учун иморат қуриш.

Учинчиси, келажакни ўйлаб, яхши ният билан дарахт ўтказиш.

Бу инсоний интилишларда миллатимизнинг баркамол авлод ҳақидаги орзу-умидлари ўз аксини топган.

Қисқаси, ўзбекнинг ҳамма орзу-хаваслари, ҳаётининг мазмунида фарзандларининг келажаги, бахту саодати билан боғлиқ мақсадларни кўрамиз.

Худо таоло яратган табиатнинг буюк мўъжизаси бўлмиш аёл дилбандини тўккиз ой ўз бағрида, юрак остида авайлаб дунёга келтиради. Уни вояга етказиш учун ўзини аямасдан, бутун ҳаётини баҳшида этади. Ана шу жараёнда аёл неки яхшилик ёки ёмонлик кўрса, она вужуди оркали ҳомилага ўтади. Соғлиғи ночор, хўрланган, изтироб чеккан онадан соғлом фарзанд туғилмайди.

Шу маънода аёлларни, оналарни асраш керак, дегани – бу фарзандларни асраш, наслни асраш, охир-оқибатда миллатни асраш демакдир.

Ёшларимизнинг барчасини тенг кўриш, уларнинг бой ва камбағалнинг боласига ажралиб қолишига йўл қўймаслик, ўқишни битиргач, ҳар бирини ишга жойлаштириш давлат ва жамиятнинг, ота-оналар ва ҳаммамизнинг бурчимиз.

Гарчи барча ҳудуд ва минтақларимиз ўзаро яқин масофада жойлашган бўлса ҳам, улар иқлими, об-хавоси, тупроқ ва сув шароити билан бир-биридан фарк килади. Шуларнинг барчасини ҳисобга олиб, ҳар қайси вилоятнинг ўзига хос хусусиятларининг сирларини ҳар томонлама чуқур биладиган, юраги, қалби билан шу заминда меҳнат қилишга бел боғлаган ёшларни – замонавий фермерларни тайёрлайдиган бўлсак, ўйлайманки, ҳеч қачон кам бўлмаймиз. Нега деганда, ўз юрти, ўз ерига кўнгил қўйган одам ҳеч қачон ҳеч қаерга кетмайди, ўзи туғилиб ўсган маконни обод ва фаровон қилишга интилиб яшайди.

Бу дунёда одам фақат қорин тўйдириш учун яшаймайди. Одам, аввало, одам эканини амалда намоиш қилиши керак. Шундай экан, биз ўз тарихимиз билан, буюк аجدодларимиз билан ғурурланишимиз лозим. Шунга таяниб, янги-янги уфқларга отланиш зарур. Белни маҳкам боғлаб – «мана, мен борман» деб майдонга чиқишга тайёр бўлиб туриш керак. Мана шундай ҳиссиёт билан яшайдиган болаларни мен ўзимнинг фарзандларим деб гапиришдан ҳеч қачон чарчамайман.

Бугунги кунда хорижий ҳамкорларимизнинг «Сизларнинг ёшларингиз, болаларингизнинг кўзи ёниб туради» деган сўзларини ҳар кадамда эшитиш қийин эмас...

Бундай ёшларнинг ҳаракати, интилиши ҳам шундай қатъий ва дадилки, менга имконият беринглар, мен ўзимни кўрсатаман, деб ғурур билан яшайдиган бундай болаларни, қани, айтинглар, севмаслик, яхши кўрмаслик, улар учун барча-барча шарт-шароитларни яратиб бермаслик мумкинми?

***Спорт –
соғломлик ва
комиллик гарови***

Соғлом, баркамол авлод камоли спорт ва жисмоний тарбия билан узвий боғлиқ.

Спорт ҳамма замонларда ҳам мамлакатни жаҳонга танитишнинг муҳим воситаси бўлиб келган.

Кимки бизнинг куч-қудратимизни билмоқчи бўлса, ўзбек паҳлавонларининг жаҳон спорт майдонларида эришган ютуқ-зафарларига эътибор берсин, англаб олсин.

Спорт орқали боланинг дунёқараши ўзгаради. Кеча кўчада нима қилишини билмай юрган болани бIRON-бир ҳунар ўрганиш, спорт машғулотлари билан банд бўлса, ота-онасига ҳам бошқача кўз билан қарайди. Оилада меҳр-окибат, аҳиллик кучаяди. Айниқса, ўғил болалар спорт майдонларида марказлик мактабини ўтайди. Спортда кийинчилиكنи кўргани учун бир бурда нон қаердан келишини бу ҳаётнинг оғирликларини тушунади, ота-онаси

га ёрдам беришга, уй-рўзғор ишларига қарашишга ҳаракат қилади.

Спортни ривожлантириш жамиятимизда меҳр-мурувват туйғусини юксалтириш борасидаги мақсадимизга, керак бўлса, сиёсатимизга ҳам жуда катта ҳисса қўшади. Билиб қўйинглар, ўзини ҳақиқий спортчи деб биладиган, спорт билан чин кўнгилдан шуғулланадиган одам ҳеч қачон бировнинг ризкига хиёнат қилмайди. қўполлик, бахиллик, ҳасад каби иллатлардан йироқ бўлади.

Спорт фарзандларимизнинг характерини тоблайди, қалбида ўз халки, юрти билан фахрланиш туйғуларини шакллантиради. Зеро, ғурур, фахру ифтихор инсон учун ўз мақсадларига эришишда мадад бўлади.

Халқимиз сизнинг сиймонгизда Ўзбекистон спортининг бўлажак юлдузларини, энг муҳими, соғлом турмуш тарзи талаблари асосида яшайдиган, ўз Ватанининг азиз ва ардоқли фарзандлари бўлган навкирон ва баркамол авлодни кўради.

Биз истеъдодли фарзандларимиз билан, уларнинг жаҳон спорт майдонлари, халқаро фан олимпиадалари, маданият ва санъат оламида эришаётган катта ютуқлари билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Сиздек билим ва курашга ташна ўғил-қизларимизни бағримга босиб айтмоқчиман: сиз – Алпомиш, Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур каби мард ва ботир инсонларнинг авлодисиз, сиз – буюк юрт фарзандларисиз.

Бугунги кунда Ватан тараққиёти, юрт тинчлиги, фаровон ҳаётга эришиш, халқаро майдонда муносиб ўрин эгаллашдек эзгу мақсадларга етиш йўлида биз таянчимиз ва суянчимиз бўлмиш ёшларимизга бекиёс орзу-умидлар билан қараймиз.

Агар яхши инсон, етук мутахассис бўлсангиз, мана шу замин манфаатлари йўлида ёниб яшайдиган бўлсангиз, эл-юртнинг, ҳаётнинг ўзи сизни кўтарарди. Халқимизда нарвонга ҳам аста-секин чикиладиган деган гап бор. Ҳеч қачон унутманглар, бу дунёда ҳамма нарса аста-секин, ўз йўли билан бўлади.

Биз учун давлат сиёсати даражасига кўтарилган
устувор вазифа – нафакат маънавий етук, зукко ва
билимдон, шу билан бирга, спорт ва кураш май-
донларида тобланган, кийинчиликларни енгиллашга
қодир, ирода ва эътиқоди бақувват, беллашувларда
қатнашкан мард фарзандларни тарбиялаш – бу бир-
бирини тўлдирадиган, бир-биридан ажралмас ягона
максад бўлиши даркор.

Яна бир масала – талаба қизларимизнинг спорт
билан оммавий равишда шугулланиши учун ҳар то-
монлама имконият туғдириб бериш керак. Боулинг,
стол тенниси, бадий гимнастика каби спорт тур-
ларини қизларимиз учун энг ёқимли, керак бўлса,
давр талаб қиладиган спорт ўйинлари десак тўғри
бўлади.

Нима учун мен доимо, қизларимизни спортга
кўпроқ жалб қилинлар, майли, улардан чемпион
чиқмасин, лекин улар соғлом бўлиб вояга етсин,
деб қуюниб гапираман? Чунки миллат соғлом бўли-
ши учун, албатта, эркак ҳам соғлом бўлиши керак,
лекин биринчи навбатда аёл соғлом бўлиши лозим.
Шу нуқтаи назардан қараганда, бу масалага ҳар
қуни, ҳар доим алоҳида эътибор беришимиз керак.

Жисмоний тарбия ва спорт юртимизнинг ҳар кайси шаҳар ва қишлоғига, ҳар бир хонадонга кириб боришига эришиш, шу асосда ҳаётимизда соғлом турмуш тарзини қарор топтириш бизнинг олижаноб орзу-интилишларимизнинг узвий бир қисмига айланиши зарур.

Шу маънода, «Умид ниҳоллари», «Баркамол авлод» ва «Универсиада» спорт ўйинларини ўз ичига олган уч босқичдан иборат яхлит тизимнинг амалга оширилиши ана шу йўлда қилаётган салмоқли ишларимизнинг яққол намоёни, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Бу тизимнинг юқори босқичи бўлган Универсиада, таъбир жоиз бўлса, Ўзбекистон ёшларининг ўзига хос спорт олимпиадасидир.

Бугун ҳаётга кадам қўяр экансиз, белни қаттиқ боғлаб, кураш майдонига чиқаётган экансиз, олдингизга қўйган марраларингиз доимо баланд ва юксак бўлсин, иродангиз бақувват, ишончингиз мустаҳкам бўлсин.

«Умид ниҳоллари» деб ном олган, ўқувчи ёшларни чиниктириб, иродасини тоблайдиган бу кескин спорт мусобакалари униб-ўсиб келаётган сиз, ёш

авлодимизни Ватанни ҳимоя қилишга, уни улуғлаш, кудратига кудрат кўшишга, халқаро майдонларда унинг обрў ва нуфузини янада юксалтиришга қодир бўлган инсонлар этиб тарбиялашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Эл-юртимиз бугун сизларга катта умид боғлаб, том маънодаги баркамол бўлиб етишишингиз учун барча имкониятларни яратиб, олдингизда истиқболнинг равон йўлларини очиб бермоқда.

Бугун сиз, азиз болаларимизнинг бетакрор ўқувчилик йилларингиз сермазмун ва тўлақонли бўлиб ўтиши ва ҳаётда муносиб ўрнингизни эгаллаб олишингиз учун ота-оналарингиз, устоз-мураббийларингиз каторида бутун халқимиз тинмай хизмат қилмоқда.

Ишончим комилки, сизлар мана шундай юксак эътиборга жавобан халқимизнинг таянчи ва суянчи, Ўзбекистоннинг ҳақиқий ватанпарвари бўлиб улғайишга, жаҳон спорт майдонларида мамлакатимиз байроғини ҳамиша баланд кўтаришга бор куч ва имкониятингизни сафарбар этасиз.

Мутасадди раҳбарлар болалар спортини ривожлантириш наинки ижтимоий, балки давлат аҳамиятига молик сиёсий масала эканини теран англаб олмоғи даркор.

Ҳар бир раҳбарнинг асосий вазифаси — мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсатни, унинг устувор йўналишларини, стратегик мақсадларимизни тўғри тушуниш, одамларимизнинг, хусусан, ёшларимизнинг эртанги кунини ўйлаш, бунинг учун муносиб шарт-шароит яратиб беришдан иборат.

Болалар спортини ривожлантириш жамғармасини тузишдан асосий мақсад — истиқлолнинг илк йилларидаёқ белгилаб олинган буюк мақсад-муддаоларимизга, қураётган жамиятимизга муносиб, ҳам жисмонан, ҳам маънан соғлом, ҳеч кимдан кам бўлмаган авлодни тарбиялашдир.

Жамғарма ўз олдига қўйган мақсад ва вазифаларнинг аҳамиятини нафақат жойларда спортни ривожлантириш тимсолида, балки муайян ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, ёш авлодни комил инсонлар этиб тарбиялаш, фарзандларимизнинг имон-иродасини мустаҳкамлаш, мустақил дунёқарашини

шакллантириш, туйғуларини қарор топтиришдек юксак мақсадларимизни рўёбга чиқаришда кўмаклашиш билан ҳам исботлаб турибди.

Ватан, халқ шуҳратини дунёга тараннум этишда спортнинг ўрни бекиёсдир. Жаҳон миқёсидаги кўплаб нуфузли мусобақаларда ўзбек ёшлари эришган ғалабалар бу ҳақиқатни тасдиқлаб турибди.

Спорт нафакат жисмоний, балки маънавий камолотга эришишда ҳам муҳим омилдир. У иродани тоблайди, аниқ мақсад сари интилиш, қийинчиликларни бардош ва чидам билан енгишга ўргатади. Инсон қалбида ғалабага ишонч, ғурур ва ифтихор туйғуларини тарбиялайди.

Мен барча ўғил-қизларимизни, спортчи ёшларимизни халқимизнинг умид юлдузлари, эртанги кунимизнинг ишончи ва таянчи деб биламан.

Соғлом, билимли ва фидойи фарзандлари бўлган халқ, албатта, ўзининг буюк келажагини барпо этади.

Мустақиллик руҳида униб-ўсиб келаётган навқирон авлоднинг мана шундай спорт анжуманида иштирок этиши, ўз кучи ва маҳоратини олижаноб фазилатларини намоён этиши биз учун истиклолимизнинг энг улуғ ютуқларидан биридир десак, асло муболаға бўлмайди.

Шуни унутмангки, сизларнинг ортингизда ҳар қарич тупроги мўътабар Ватанингиз, бағри кенг матонат ва қудрат соҳиби бўлмиш халқингиз бор.

**Биз киммиз, қандай
буюк зотларнинг
фарзандларимиз?**

Бу юрт тенгсиз алломалар, азиз-авлиёлар, подшоҳу саркардалар, ботир ва паҳлавонларни кўл кўрган. Улар орасида миллий қаҳрамонимиз Жалолиддин Мангубердиннинг бетакрор номи юлдуздек чараклаб туради.

Султон Жалолиддин сиймоси нафақат Хоразм балки бутун Ўзбекистон фахру ғуруридир. У бизнинг озодлигимизга, истиклолимизга тажовуз қилмоқчи бўлган ҳар қандай ёвуз кучга қарши тик туриб курашишга, мардона зарба беришга қодирлигимизни тасдиғи ва тимсолидир.

Ҳар қайси миллатнинг ўз афсонавий баҳодири севган паҳлавони бор. Алпомиш номи ҳам бизнинг шууримизга мунис оналаримиз айтган аллалар билан кирган. Аждодлар ёди, фахру ғурури бизнинг хотирамизга Алпомиш тимсолида жо бўлган.

Тўккизинчи – ўн бешинчи асрларда маърифатли дунё бухорийлар, фарғонийлар, хоразмийлар, берунийлар, ибн синолар, улуғбекларни қанчалик иззат-икром қилган бўлса, йигирма биринчи асрда

биз халкимиз, миллатимизга нисбатан ана шундай эҳтиромни қайтадан кўлга киритишимиз керак. Ўша даврда улуғ аждодларимиз асос солган ва оламга донг таратган илмий мактабларни замонавий шаклда қайтадан тиклашимиз лозим.

Улар қолдирган буюк меросга биз, уларнинг авлоди бўлиб, нима улуш кўшамиз, бу бойликни кўпайтиришда бизнинг хиссамиз қандай бўлади, деган саволни ҳар қайсимиз, авваламбор, ёшлар ўзимизга бериб яшашимиз лозим. Шундагина аждодларимизга муносиб бўлиб уларнинг ишини давом эттириш учун белни маҳкам боғлаб, интиламиз, ўзимизга қандайдир куч-қувват топамиз. Табиийки, буларнинг барчаси, фахр-ифтихор туйғуси, унинг амалий намоёни бўлиб, бизнинг ҳаётимизда ўз натижасини беради.

Кимки ўзбек номини, ўзбек миллатининг куч-қудратини, адолатпарварлигини, чексиз имкониятларини, унинг умумбашарият ривожига қўшган хиссасини, шу асосда келажакка ишончини англамоқчи бўлса, Амир Темури сиймосини эслаши керак.

Биз Берунийларга, Бухорийларга, Амир Темури, Мирзо Улуғбек, Мирзо Бобурларга ворис бўламиз.

Аввало, ёшларимиз тарихни чуқур ўрганишлари лозим... Негаки, ўз тарихини билмаган жамият истиқболга элтувчи йўлни топа олмайди. Тарихга беписанд халқнинг келажаги йўқ. Кўп асрлик тарихи мобайнида Ўзбекистон қанча босқинларни кўрмади, Марказий Осиё минтақаси қандай бўронлар ичида қолмади. Кимлар бизни тобе ва қарам қилишга интилмади. Ана шу тарихдан сабоқ чиқармасак, эртага кечаги кун кўргуликлари қайтадан бошимизга тушиб қолиши ҳеч гап эмас. Бошқача айтганда, кечаги кунидан тўғри хулоса чиқариб иш тутган жамият келажакка ишонч билан қадам кўяди.

Айни чоғда, ёшлар нафақат тарихни пухта ўрганиши, балки шу буюк ўтмишимиз билан ғурурланиб яшаши керак. Чунки бу бизнинг тарихимиз. Амир Темур каби шавкатли аждодларимизнинг, улуғ аллома ва мутафаккир боболаримизнинг шонли ҳаёти лавҳаларидир.

Инсоф-иймон туйғуси, диёнат мезони Амир Темур ҳаётининг мазмунини ташкил этади. Оламнинг қарийб ярмига жаҳонгир эрсанда, у куч-қудрат зўрлик, зўравонликда эмас, аксинча, адолатда эканини теран англади.

Амир Темур – бизнинг шон-шавкатимиз, ғурурифтихоримиздир.

Шунинг учун ҳам буюк Амир Темур авлодлари бўлмиш сиз, юртимизнинг азиз фарзандлари бобомизнинг бизларга қарата айтган – биз киммиз, қандай улуғ зотларнинг зурриёдимиз, бизнинг илдизларимиз нақадар чуқур, деган мазмундаги, бугун ҳам катта маъно ва ҳаётбахш кучга эга бўлган даъватини ҳеч қачон, ҳеч қаерда унутмаслигингизни истардим.

Амир Темур ва Самарканд тушунчаларини бир-биридан айри ҳолда тасаввур этиб бўлмайди.

Таъбир жоиз бўлса, оламда туркий ва форсий тилда сўзловчи бирон-бир инсон йўқки, у Навоийни билмаса, Навоийни севмаса, Навоийга садоқат ва эътиқод билан қарамаса.

Буюк гуманист шоиримиз фаолияти ва ижодига теран назар ташласак, унинг даҳоси ижтимоий ҳаётнинг, мафкура ва маданиятнинг барча соҳаларини қамраб олганидан ҳайратга тушамиз.

Агар бу зотни авлиё десак, у – авлиёларнинг авлиёси, мутафаккир десак – мутафаккирларнинг мутафаккири, шоир десак – шоирларнинг султони-дир.

Инсон қалбининг қувончу қайғусини, эзгулик ва ҳаёт мазмунини Навоийдек теран ифода этган шоир жаҳон адабиёти тарихида камдан-кам топилади.

Инсоний ишқ-муҳаббатни, меҳру вафо, иффат, шарму ҳаё ва назокатни ёниб, ҳассослик билан қуйлаган Навоийнинг гўзал сатрларини ўқиганда буюк ва олижаноб қалб садоларини сезиб турамыз. Бу юрак тугёнлари, мана, орадан беш ярим аср ўтса ҳамки, миллионлаб одамларни ҳаяжонга солиб келмоқда.

Она тилига муҳаббат, уни улуғлаш, бекиёс бойлиги ва буюклигини англаш туйғуси ҳам бизнинг онгу тафаккуримизга, юрагимизга аввало Навоий асарлари билан кириб келган.

Биз ҳамиша улуг аجدодларимиз билан ифтихор қиламыз. Уларнинг хотираси ҳозир ҳам она заминимизни шарафга буркаб турибди.

Биласизми, ғурур-ифтихор одамда қачон пайдо бўлади? Авваламбор, инсон салоҳиятга эга бўлган тақдирда. Бундай одамда табиий ғурур пайдо бўлади ва у, мен кимнинг авлодиман, қандай катта куч ва имкониятга эгаман, деган ифтихор туйғуси билан яшайди. Такрор айтаман, ғурур дегани – бу салоҳият дегани.

Тарихий хотираси бор инсон – ирродали инсон.

Томирида миллий ғурур, Ватан ишқи жўш урмаган одамдан жасорат кутиб бўлмайди.

Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади.

Айниқса, ўзлигимизни англаш, миллатимиз ва халқимизнинг ғурур ва ифтихорини юксалтириш, қадимий ва бой тарихимиз, бебаҳо меросимизни чуқур ўрганиш ва келгуси авлодларга безавол етказиш йўлида заҳмат чекиб, эл-юрт имизга садоқат билан хизмат қилиб келаётган инсонларнинг меҳнатини муносиб баҳолаш ва қадрлаш барчамиз учун ҳам қарз, ҳам фарз бўлиши лозим.

Инсон учун тарихидан жудо бўлиш – ҳаётдан жудо бўлиш демакдир.

Миллатни асраш керак, миллатни асраш учун эса унинг ҳақиқий тарихини ўрганиш, авайлаб химоялаш керак.

Тарих — халқ маънавиятининг осидир.

Бизнинг аجدодларимиз, ҳикимиз, қадим-қадимдан ўтроқ яшаган миллатимизнинг илиғи ўтроқ маданият шароитида қотга

Ўтмиш билан фахрланиш керифтихор қилиш зарур, лекин биз фақат шу билангина чегараланиб қолишимиз мумкин эмас. Сабаби — фақат ўтмиш обрўси билан яшаб бўлмайди.

Шуни ҳам унутмайликки, бунги кишиларга, хусусан, буюк келажагимиз бунгиларига фақат тарихимиз билан фахру ғурур билан яшаш кифоя қилмайди. Ғурурли, мард ёшларимиз буюк тарихни яратган аجدодларнинг ворисларсифатида «Мен келгуси авлодга ўзимдан нимали қолдирипман?» деган тушунча ва интилишни онгига жойлаб яшаши керак. Эришилган ютуқларимизни янада ривожлантириш билан бирга, боқалардан ўзишга интилмоқ керак. Ана шунда буюк келажагимизни таъмин этган бўламиз. Аслида, бу ҳеч қачон ҳеч кимдан кам бўлмаганмиз, кам эмасмиз ва кам бўлмаймиз ҳам, деган даъватнинг эҳсон-моҳиятида айтиш шундай интилиш мужассамдир.

Эртанги кунни ёруг ва саодатли кўрмокни истаган барча миллатлар орасида аёл зотини эъзозлаш энг муқаддас таомилдир.

Янги мингйилликда давлатларнинг, халқларнинг тақдирини моддий бойлик эмас, интеллектуал, яъни маънавий-маърифий бойлик ҳал қилади. Бундай бойлик устувор бўлган жойга моддий бойликнинг ўзи оқиб келаверади.

Баъзи ривожланган давлатлар ҳаётини кузатиб, ўзимизники билан таққослаганда шуни кўриш мумкинки, улар техника, технология жиҳатидан илгарилаб кетган, аммо маънавий жиҳатдан-чи? Фарзанд ўн саккиздан ошгач, ота-онасининг уйида яшаётгани учун уларга ижара ҳақи тўлайдиган мамлакатлар ҳам бор. Эҳтимол, бундай хусусиятлар баъзи бир халқларга эриш туюлмас, лекин бизнинг миллатимиз буни ҳеч қачон қабул қилмайди.

Меҳр-оқибат, шафқат ва мурувват – халқимизга хос энг катта бойлик. Азал-азалдан аجدодларимиз, ота-оналаримиз ўз фарзандларига ор-номусдан тарбия берганлар. Ақлини таниган ҳар бир ўзбек йигит-қизи ўзини ёруг дунёга келтирган, оқ ювиб оқ тараган, вояга етказган улуг зотларни бир умр

бошига кўтаради, уларни ўз ҳолига ташлаб қўйишни
иснод деб билади. Тилимизда меҳр-оқибат, ор-
номус, андиша каби таржимаси бошқа тилларда
топилавермайдиган сўзлар мавжудлигининг ўз
халқимиз маънавияти нечоғли юксак эканида
далолат эмасми?

Айни пайтда бутун халқимиз, авваламбор, ёшларимиз онги ва тафаккурида меҳр-мурувват, саховат, фазилатларини мустаҳкамлаш, миллий кадриятини бўлмиш бу ҳаракатни янада кучайтириш масаласи ҳам эътиборимиз марказида бўлиши даркор.

Наслу насабини билмаган киши инсон саналмайди. Неча йиллар бизни тарихимиздан, динимиздан маънавий меросимиздан гофил этишга уриндилар. Аммо биз ҳурриятни орзу этишдан, ҳуррият учун курашишдан чарчамадик. Маслагимизни, наслу насабимизни доимо ёдда сақладик.

Ватанимиз заминида яратилган илмий, маънавий бойликлар наинки Ўзбекистоннинг, балки бутун инсониятнинг бойлигидир. Чет эллик меҳмонларимизнинг, «Инсон дунёнинг қаерида яшамасин» бу бойликларни, бу алломаларни билиши керак. Шундай мутафаккирларни вояга етказган халқ ҳар қандай юксак таҳсинга сазовор ва биз бу халқимиз

ана шундай кашфиётларни яна кутишга ҳақлимиз», деган гаплари, айтинглари, ҳаммамизга ғурур ва ифтихор бағишламайдими?

Мен ғурур ҳақида кўп гапираман. Негаки, ғурур ва ифтихор билан яшаш ўзликни асраш, бу дунёда ҳеч кимдан кам бўлмасдан барчага тенг муносабатда бўлиш деганидир. Бундай ҳаёт тарзига ҳамма ҳам эришавермайди. Ўзбек халқининг бағрикенглик, меҳр-окибат, саховатпешалик каби кўплаб чин инсоний фазилатлари қаторида яна шундай улуғ хусусияти борки, у ҳеч қачон, ҳеч кимнинг олдида бош эгмаган.

Буюк аждодларимизни, Амир Темур бобомизни эсланг, уларнинг ўғитларига қулоқ тутинг. Ҳар қайси одам — у қандай ёшда бўлмасин, қаерда ва қайси лавозимда ишламасин — бошига қандайдир огир иш ёки ташвиш тушганида, мен кимман, қандай буюк зотларнинг авлодиман, деган саволни ўзига берса, тўғри йўлни албатта топади.

Авваламбор, Ватанини жонидан азиз кўрган Амир Темур бобомизнинг бизга қолдирган насиҳатларини юрагимизга, қон-қонимизга, суяк-суягимизга мустаҳкам жо қилишимиз керак ва бола-ларимизни ҳам шу руҳда тарбиялашимиз даркор.

Тарихга холис назар билан боқиб, бу борада бир хулосани айтмоқчи бўлсак, бизни камситиб ерга урмоқчи бўлганларга қарата атокли шоиримиз Ғафур Ғулом айтган сўзларни яна такрорлашни ўринли деб биламан. Яъни, сизларнинг аجدодларингиз, ота-боболарингиз ҳали дарахтга осилиб юрганида бизнинг халқимиз, аجدодларимиз инсоният тараққиётига бемисл ҳисса қўшган цивилизацияларни юзага келтирганлар, оламшумул кашфиётлар қилганлар. Хоразмийлар, фарғонийлар, берунийлар, ибн синолар илм-фан ривожини белгилаб берган. Бу ҳақиқатни ҳеч ким инкор эта олмайди.

Иймонли, иродали халқ ҳеч қачон ўз тарихи, ўз Ватанига бепарво бўлмайди. Ҳеч қачон ўз ота-онаси, авлод-аждодларидан қолган фазилатларни унутмайди.

Йиллар ўтади, замонлар ўтади, лекин хотира ва кадрлаш деган ибора халқимиз ҳаётида абадий қолади.

Ҳар қайси инсон, халқ, миллат ўзининг тириклиги, барҳаётлигини хотира билан ўлчайди. Барчамиз хотира билан яшаймиз, хотира билан тирикмиз. Хотирасини, ўтмишини эсидан чиқарган инсон, қўпол бўлса ҳам айтиш керак, ҳайвонга айланади.

Куч – билим ва тафаккурда

Факатгина чинакам маърифатли одам инсон кадрини, миллат кадриятларини, бир сўз билан айтганда, ўзлигини англаши, эркин ва озод жамиятда яшаши, мустақил давлатимизнинг жаҳон ҳамжамиятида ўзига муносиб обрўли ўрин эгаллаши учун фидойилик билан курашиши мумкин.

Юртимизда ўз Ватанининг тақдири, унинг буни ва келажаги учун масъулиятини чуқур ҳис эгалдиган, мустақил ва янгича фикрлайдиган кадрларга эҳтиёжни кондиритиш вазифаси биз мустақилликка эришган биринчи кунларданок ўта муҳим ва ҳал қилувчи масалага айланган эди.

Демократик жамиятда болалар, умуман ҳар бир инсон эркин фикрлайдиган этиб тарбияланади. Агар болалар эркин фикрлашни ўрганмаза, берилган таълим самараси паст бўлиши муқаррар. Албатта, билим керак. Аммо билим ўз йўлига. Мустақил фикрлаш ҳам катта бойликдир.

Юртимизда яшаётган хар бир боланинг ўзига хос қобилияти ва истеъдодини ўз вақтида пайқаш, тарбиялаш ва рўёбга чиқариш – бу ўта муҳим вазифани нафақат ота-оналарнинг эзгу мақсади, балки жамиятимизнинг бурчи сифатида ўртага қўйиш керак, деб ҳисоблайман.

Ҳаммамиз бугун яхши тушунамиз – фарзандларимизнинг мактаб, академик лицей, касб-ҳунар коллежлари ва олий ўқув юртларида замонавий билим олиши, ҳаётда керак бўлган касбга эга бўлиши ҳақида гапирганда, бу йўналишда олиб бораётган ишларимизнинг сифати ва самарасини, пировард натижасини оширишда ҳали кўпгина масалаларни ечишимиз лозим.

Лекин фарзандларимизнинг замонавий билим ва тарбия олиши – олдимизга қўйган мақсадимизнинг фақатгина бир қисми эканини англаб олишимиз керак.

Шуни таъкидлаш зарурки, бу масаланинг иккинчи қисми, яъни йигит-қизларимизнинг олган билими ва касбини амалий ҳаётда намоён этиши ва ишлатиши учун, ўқув юртларини би-тириб чиқаётган болаларимизнинг ҳаётда ўзига мустаҳкам ўрин эгаллаши учун кўмак ва кенг им-кониятлар тугдириб бериш масаласи – тан олиши-миз керак – ҳали-бери эътиборимиздан четда қолиб келмоқда.

Мамлакатимиз олий ўқув юртлари ҳузурида ташкил этилган академик лицейлар ёшларга ўз танлаган мутахассислик бўйича олий маълумот олиш учун янада чуқур билим эгаллаш, коллежлар эса махсус фанларни ўзлаштириш билан бир қаторда мустақил ҳаётга қадам қўяётган ҳар бир битирувчи йигит-қизга ўз қобилиятини юзага чиқариш ва жамиятда муносиб ўрин топиш учун 2–3 мутахассислик бўйича ўрта малакали касб эгаллаш имконини беради.

Шулар қаторида бугун ҳаётимизга чуқур кириб бораётган Интернет тизимини кенг жорий этиш, ёшларимизни Ўзбекистоннинг қадимий ва бой тарихи, эзгу қадриятларимиз, юксак ахлоқий фазилатлар руҳида тарбиялашга хизмат қиладиган миллий ахборот ресурсларини шакллантириш ва ривожлантириш, бу борада ўзбек тилининг имкониятларидан самарали фойдаланиш масаласи доимо эътиборимиз марказида туриши лозим.

Мафкура бўлмаса одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотиши муқаррар.

Бугунги замонда мафкура полигонлари ядро полигонларига нисбатан ҳам кўпроқ кучга эга.

Табиатда ҳам, жамиятда ҳам вакуум – бўшлик бўлиши мумкин бўлмаганидек, мафкура соҳасида ҳам бўшлиқ вужудга келишига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Жамиятнинг, жамият аҳлининг мустаҳкам ва равшан мафкураси бўлмаса, ўз олдига қўйган аник бир мақсад-муддаоси бўлмаса, у муқаррар равишда инкирозга юз тутади.

Мақсад дегани – халқни, миллатни бирлаштирувчи, йўлга бошловчи бамисоли бир байроқ. Бу байроқ бутун Ўзбекистон халкининг руҳини, ғурур-ифтихорини, керак бўлса, қудратини, орзу-интилишларини мужассамлаштирадиган улуғ кучдир. Давлатимизнинг, халқимизнинг, эл-юртимизнинг мақсади ўзининг улуғворлиги, ҳаётийлиги ва ҳаққонийлиги билан ҳаммамизни жалб этадиган бўлмоғи лозим. Токи, бу мақсад халқни – халқ, миллатни – миллат қила билсин, қўлимизда енгилмас бир кучга айлансин.

Ҳар қайси инсонда муайян даражада интеллектуал салоҳият мавжуд. Агар шу ички қувватнинг тўлиқ юзага чиқиши учун зарур бўлган барча шароит яратилса, тафаккур ҳар хил котиб қолган эски тушунча ва ақидалардан халос бўлади. Ва ҳар қайси инсон Оллоҳ таоло ато этган ноёб қобилият ва истеъдодини аввало ўзи учун, оиласининг, миллати ва халқининг, давлатининг фаровонлиги, бахт-саодати, манфаати учун тўлиқ баҳшида этса, бундай жамият шу қадар кучли тараққиётга эришадики, унинг суръат ва самарасини ҳатто тасаввур қилиш ҳам осон эмас. Олдимизда турган буюн мақсадларга эришишда жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси қўшадиган ҳисса шу ҳисобдан бекиёс бўлиши муқаррар.

Умумий ва махсус билимларга эга, онгли, тафаккури ҳар хил «изм»лардан озод, замонавий дунёқараш, миллий ва умуминсоний кадриятларга ворис бўлган инсонларгина фуқаролик жамиятини барпо этишга ва уни янада такомиллаштиришга қодир бўлади.

Амир Темури бобомизнинг «Куч – адолатдан» деган машҳур таъбирини бугунги кунга нисбатан қўллаб айтадиган бўлсак, мен унга қўшимча қилиб «Куч – билим ва тафаккурдан» деган бўлардим.

Келгуси асрда бу тамойил янада кучаяди ва ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларини қамраб олади. Бинобарин, халқаро майдонда биз бошқа мамлакатлар билан соғлом фикр мусобақасига, ижодий рақобатга киришмоғимиз лозим бўлади. Бизнинг келажағимиз мана шу мусобақа ва рақобатга қай даражада бардош бера олишимизга боғлиқ. Ўйлайманки, бунинг учун миллатимизнинг салоҳияти ҳам, ақл-заковати ҳам етарли.

Ишонч йўқ жойда шижоат, ғайрат бўлмайди. Донишманд боболаримиздан бири бежиз: «Маърифат – бу шижоатдир» демаган.

Шу билан бирга, фахру ғурури соҳиби бўлиш учун инсон интеллектуал бойликка эга бўлиши керак. Одам қанча чуқур бойликка эга бўлса, дунёни яхши билса, ён-атрофда бўлаётган воқеаларни фалсафий жиҳатдан тўғри англай олса, шундан кейингина унда ғурури-ифтихор бўлади.

Маънавий бойлик моддий бойликдан минг бор устун.

Ўзбек миллатининг, ўзбек фарзандларининг қобилият, зеҳн-заковат, тиришқоқлик борасида бошқа ҳеч бир миллат ёки халқдан қолишадиган жойи йўқ. Фақат мавжуд интеллектуал имкониятларимизни тўлиқ ишга солишимиз, улардан мукамал тарзда фойдалана билишимиз зарур.

Бу борада домлалар жамоасининг — ўқитувчи ёки профессор бўладими, декан ёки ректор бўладими — умуман ўзини шу соҳага бағишлаган одамларнинг, қолаверса, барчамизнинг асосий вазифамиз — ёшларимизнинг мустақил онги ва дунёқараши шаклланишига кўмаклашиш, ҳаётда ўз позицияси ва ёндашувини қатъий белгилаб олишига ёрдамлашиш, уларни онгли ва билимли қилиб тарбиялаш, ён-атрофдаги воқеаларга бепарво бўлмаслик, дахлдорлик туйғуси билан яшашга ўргатишдан иборат.

Жамият таракқиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қоладиган ягона куч — маърифатдир.

Ҳар бир авлод тарихнинг ўзига тегишли саҳифасини ўзи ёзиши керак.

Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги ҳар қандай иқтисодий ёки сиёсий қарамликдан ҳам кўра дахшатлидир.

Жамиятнинг, жамият аҳлининг мустаҳкам ва равшан мафкураси бўлмаса, ўз олдига қўйган аниқ бир мақсад-муддаоси бўлмаса, у муқаррар равишда инқирозга юз тутеди.

Дунёни англаш, ҳаёт ва жамият қонуниятларини ҳар томонлама идрок этиш, Ер юзидаги турли халқлар ва миллатлар дунёқараши, ғояси, маслак-муддаоларини билиш учун ҳам фалсафа фанини кенг ва атрофлича ўрганиш даркор. Бир сўз билан айтганда, ёшларимизни фалсафий тафаккур билан қуроллантириш – давр талаби. Нега деганда, бугунги замонда ҳар қандай рақиб ва муҳолиф билан баҳсга киришиш учун унинг қарашлари ва ғояси, фалсафасини кўпроқ билишимиз, керак бўлса, унинг ўзидан ҳам пухтарок эгаллашимиз лозим. Мен ана шундай ёндашув тарафдориман.

Мафкуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва факат ҳақиқат бўлиши зарур.

Ўзбек миллатининг, ўзбек фарзандларининг қобилият, зеҳн-заковат, тиришқоқлик борасида бошқа ҳеч бир миллат ёки халқдан қолишадиган жойи йўқ. Фақат мавжуд интеллектуал имкониятларимизни тўлиқ ишга солишимиз, улардан мукаммал тарзда фойдалана билишимиз зарур.

Бу борада домлалар жамоасининг – ўқитувчи ёки профессор бўладими, декан ёки ректор бўладими – умуман ўзини шу соҳага бағишлаган одамларнинг, қолаверса, барчамизнинг асосий вазифамиз – ёшларимизнинг мустақил онги ва дунёқараши шаклланишига кўмаклашиш, ҳаётда ўз позицияси ва ёндашувини катъий белгилаб олишига ёрдамлашиш, уларни онгли ва билимли қилиб тарбиялаш, ён-атрофдаги воқеаларга бепарво бўлмаслик, дахлдорлик туйғуси билан яшашга ўргатишдан иборат.

Жамият таракқиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қоладиган ягона куч – маърифатдир.

Ҳар бир авлод тарихнинг ўзига тегишли саҳифасини ўзи ёзиши керак.

Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги ҳар қандай иқтисодий ёки сиёсий қарамликдан ҳам кўра даҳшатлидир.

Жамиятнинг, жамият аҳлининг мустаҳкам ва равшан мафкураси бўлмаса, ўз олдиға қўйган аниқ бир мақсад-муддаоси бўлмаса, у муқаррар равишда инқирозға юз тутади.

Дунёни англаш, ҳаёт ва жамият қонуниятларини ҳар томонлама идрок этиш, Ер юзидаги турли халқлар ва миллатлар дунёқараши, ғояси, маслак-муддаоларини билиш учун ҳам фалсафа фанини кенг ва атрофлича ўрганиш даркор. Бир сўз билан айтганда, ёшларимизни фалсафий тафаккур билан қуроллантириш – давр талаби. Нега деганда, бугунги замонда ҳар қандай ракиб ва муҳолиф билан баҳсга киришиш учун унинг қарашлари ва ғояси, фалсафасини кўпроқ билишимиз, керак бўлса, унинг ўзидан ҳам пухтарок эгаллашимиз лозим. Мен ана шундай ёндашув тарафдориман.

Мафкуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва фақат ҳақиқат бўлиши зарур.

Ўзбек миллатининг, ўзбек фарзандларининг қобилият, зеҳн-заковат, тиришқоқлик борасида бошқа ҳеч бир миллат ёки халқдан қолишадиган жойи йўқ. Фақат мавжуд интеллектуал имкониятларимизни тўлиқ ишга солишимиз, улардан мукаммал тарзда фойдалана билишимиз зарур.

Бу борада домлалар жамоасининг – ўқитувчи ёки профессор бўладими, декан ёки ректор бўладими – умуман ўзини шу соҳага бағишлаган одамларнинг, қолаверса, барчамизнинг асосий вазифамиз – ёшларимизнинг мустақил онги ва дунёқараши шаклланишига кўмаклашиш, ҳаётда ўз позицияси ва ёндашувини катъий белгилаб олишига ёрдамлашиш, уларни онгли ва билимли қилиб тарбиялаш, ён-атрофдаги воқеаларга бепарво бўлмаслик, дахлдорлик туйғуси билан яшашга ўргатишдан иборат.

Жамият тараккиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қоладиган ягона куч – маърифатдир.

Ҳар бир авлод тарихнинг ўзига тегишли саҳифасини ўзи ёзиши керак.

Фикр қарамлиги, тафаккур қуллиги ҳар қандай иқтисодий ёки сиёсий қарамликдан ҳам кўра даҳшатлидир.

Жамиятнинг, жамият аҳлининг мустаҳкам ва равшан мафкураси бўлмаса, ўз олдиға қўйган аниқ бир мақсад-муддаоси бўлмаса, у муқаррар равишда инқирозға юз тутади.

Дунёни англаш, ҳаёт ва жамият қонуниятларини ҳар томонлама идрок этиш, Ер юзидаги турли халқлар ва миллатлар дунёқараши, ғояси, маслак-муддаоларини билиш учун ҳам фалсафа фанини кенг ва атрофлича ўрганиш даркор. Бир сўз билан айтганда, ёшларимизни фалсафий тафаккур билан қуроллантириш – давр талаби. Нега деганда, бугунги замонда ҳар қандай ракиб ва муҳолиф билан баҳсга киришиш учун унинг қарашлари ва ғояси, фалсафасини кўпроқ билишимиз, керак бўлса, унинг ўзидан ҳам пухтарок эгаллашимиз лозим. Мен ана шундай ёндашув тарафдориман.

Мафкуравий озиқнинг мезони ҳақиқат ва фақат ҳақиқат бўлиши зарур.

Энг даҳшатлиси – фикр қарамлиги, тафаккур куллиги.

Мафкура – ўтмиш ва келажак ўртасидаги кўп-рикдир.

Бешафкат давр синовларидан омон қолган, энг қадимги тошёзувлар, битиклардан тортиб, бугун кутубхоналаримиз хазинасида сақланаётган 20 мингдан ортиқ кўлёзма, уларда мужассамлашган тарих, адабиёт, санъат, сиёсат, ахлоқ, фалсафа, тиббиёт, математика, физика, кимё, астрономия, меъморлик, деҳқончиликка оид ўн минглаб асарлар бизнинг бекиёс маънавий бойлигимиз, ифтихоримиздир. Бунчалик катта меросга эга бўлган халқ дунёда кам топилади.

Бизнинг энг улуғ мақсадимиз, энг улуғ ғоямиз, энг улуғ шиоримиз шуки, Ўзбекистоннинг битта йўли бор: мустақилликни мустаҳкамлаб, истиқлолни мустаҳкамлаб – олға юриш.

Мафкурамиз, тутган йўлимиз, бор ғайратимиз ана шу улуғвор ниятга йўналтирилиши керак. Халқимизни, барча сиёсий кучларни, жамоат ташкилотларини яқдил, бир жон, бир тан қиладиган ғоя ҳам аслида шу.

Мафкура соҳасида бўшлик, вакуум бўлмайди.

Агар ўз ғоянг бўлмаса, сенинг юртингда чет ғоя келиб ҳукмронлик қилади.

Аслида одамга қачон ва қандай шароитда таъсир ўтказиш, онги ва шуурига бирон ғояни сингдириш мумкин? Қачонки, унда ўша ғояга қизиқиш уйғонса. Одамнинг ўзида қизиқиш бўлмаса, табиийки, унинг миясига зўравонлик билан ҳеч нарса ни сингдириб бўлмайди.

Миллий ғоя халкнинг миллий манфаатларидан келиб чиқади ва уни ўзида ифода этади.

Ҳозирги замондаги энг катта хавф – инсонларнинг қалби ва онгини эгаллаш учун узлуксиз давом этаётган мафкуравий курашдир.

Эндиликда ядро майдонларида эмас, балки мафкура майдонларида бўлаётган курашлар кўп нарсани ҳал қилади.

Менинг назаримда, одамнинг қалбида иккита куч – бунёдкорлик ва вайронкорлик ҳамиша ўзаро курашади.

Биз кишилар дунёқарашини бошқариш фикридан йироқмиз, балки биз одамларнинг тафаккурини бойитиш, уни янги маъно ва мазмун билан тўлдириш тарафдоримиз.

Эркин фуқаро – онгли яшайдиган, мустақил фикрга эга бўлган шахс маънавиятини камол топтириш бизнинг бош миллий ғоямиздир.

Қаердаки мафкуравий бўшлиқ вужудга келса, ўша ерда бегона мафкура ҳукмронлик қилиши тайин.

Бугун ҳаётимизда эришилган энг катта ютуғимиз, янгиланишнинг энг ёрқин намунаси – бу жамиятимизнинг мафкурасида, кенг омма дунёқарашида, юртимизда яшаётган барча инсонларнинг онгу шуурида, тафаккурида содир бўлаётган ижобий силжишлар, ўзгаришлардир.

Биздан жуда катта куч ва имкониятларни, миллиард-миллиард маблағларни талаб қиладиган, ёшлар тарбияси билан боғлиқ стратегик дастурларимизни изчил амалга оширмасак, юртимизда замонавий жамият, бир сўз билан айтганда, Ватанимизнинг келажагини қуришга қодир бўлган янги авлодни тайёрлаш мумкин бўлармиди?

Инсоният қадам қўйган янги – ХХІ аср глобаллашув асри, тараққиёт асри, фақат интеллектуал жиҳатдан юксак ривожланган давлатларгина дунёда устувор мавқе эгаллайдиган давр бўлиши барчамиз учун аён.

Буюк аллома ва мутафаккирлар, азиз-авлиёлар етишиб чиқадиган жойда, аввало, илму маърифат, маданият ва маънавият ўчоқлари ривожланган бўлиши керак. Бўм-бўш жойда ҳеч қачон буюк цивилизация пайдо бўлмайди. Жаҳон тарихи буни кўп кўп мисолларда исботлаб беради.

Биз учун ягона мафкура – бу Ўзбекистоннинг тараққиёти, Ўзбекистоннинг равнақи, Ўзбекистоннинг дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаслиғидир.

Бугунги кунда катта умид, орзу-мақсадлар билан, Ватаним тараққиётига ҳисса қўшаман, деб белини маҳкам боғлаб майдонга чиқаётган, азмушижоатли ёшларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш барчамизнинг нафақат вазифамиз, балки бурчимизга айланиши керак.

Янги авлодни тарбиялаш – халқни тарбиялаш деганидир.

***Миллий
қадриятлар –
миллатнинг руҳи***

Ислом – ота-боболаримизнинг дини – мусулмонларнинг онги, туриш-турмушининг моҳияти, ҳаётининг ўзидир.

Дин одамзотни ҳеч қачон ёмон йўлга бошламайди. Дин бу дунёнинг ўткинчи эканини, охиратни эслатиб туради, одам боласини ҳушёр бўлишга, ҳаром йўллардан узоқ юришга, яхши бўлишга, яхши из қолдиришга ундаб туради.

Ислом дини – бу ота-боболаримиз дини, у биз учун ҳам иймон, ҳам ахлоқ, ҳам диёнат, ҳам маърифат эканлигини унутмайлик. У қуруқ ақидалар йиғиндиси эмас.

Халқимизнинг минг йиллик тарихини, бугунги маънавий ҳаётини, дину диёнатимизни мухтасар ифодалаб айтиш мумкинки, Оллоҳ бизнинг қалбимизда, юрагимизда.

Динга ҳурмат ва эътиқод биз учун ўлмас қадриятдир.

Қадим-қадимдан бола тарбиясига ислом динининг таъсири жуда кучли бўлган. Чунки биз ўз динимизни кадрлаймиз, унга суянамиз. Нима учун деганда, соғлом одам соғлом фикрлайди, соғлом фикрлайдиган одамгина Худога иймон келтиради, эътиқоди соғлом бўлади. Шундай экан, соғлом авлод тарбияси дин учун ҳам жуда аҳамиятли.

Яхши одам ҳар куни эътиқодини алмаштирмайди. Эътиқод ва иймон бир либос эмаски, бугун бунисини ечиб ташлаб, эртага янгисини кийсанг.

Менинг тушунишимча, Оллоҳ ягона. Ҳар бир дин уни ўзича кўради ва талқин қилади.

Мен иймони бақувват одам деганда, аввало, виждонли, ҳалол билан ҳаромнинг фаркига борадиган, бировнинг ҳақидан ҳазар қиладиган, бировга ноҳақ озор бермайдиган инсонларни кўз олдимга келтираман.

Ҳар қайси шахс, аввало, ёш авлод қалбида жамият, эл-юрт, қўйингки, ота-она олдида масъулият уйғотиш, иймон ва ирода тушунчаларини мустаҳкамлаш ҳаётимизни янгилашнинг муҳим шартидир.

Ҳаёт пайдо бўлганидан буён инсон Она сиймоси олдида ҳамиша таъзим қилади. Аёлни

табиатнинг тенгсиз мўъжизаси деб билади, уни
эъзозлаб яшайди.

Инсон дунёга яхши ишқилиш, яхши из қолдириш
учун келади.

Менинг комил ишончим шуки, савоб ишни ҳар
ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак.

Бу умр, бу ҳаёт – баҳисоли Амударё сувидек
тез окиб ўтиб кетади. Шў қисқа ҳаётда инсондан,
сиз билан биздан фақат эту ишлар, оқил ва соғлом
фарзандлар, кўркам имоғатлар, гўзал боғлар, хул-
лас, яхши ном, яхши хотира қолмоғи даркор.

Маданият деган сўзни кенг маънода тушуниш
керак. Ўз вақтида ишлаб, ўз вақтида дам олиш – бу
ҳам маданият. Қуриладиган уйни гуваладан эмас,
пишиқ гиштдан мустаҳкам қилиб қуриш – бу ҳам
маданият. Ўз уйи, ўз мақалласининг тозалиги ва
ободончилигига эътибор бериш ҳам – маданият.

Аёлни улуғламок – силани, Ватанни, ҳаётни
улуғламок демакдир.

Оила ҳақида сўз юригар эканмиз, аввало, кўз
ўнгимизда она сиймоси шклланади. Нима деганда,
оила муқаддаслигини таъминловчи биринчи омил

– Она, аҳли аёлнинг покизалиги, окилалиги, меҳру муруввати, садоқати ва вафодорлигидир.

Қанча-қанча синов ва бўронларни бошидан кечириб, ўз она заминини не-не босқинчи, ёвуз кучлардан, ҳар қандай бало-қазолардан кўз қорачиғидай асраб-авайлаб келган, ўз зурриёди ва насл-насабини ақл-заковат, мардлик ва матонат соҳиби этиб тарбиялаган, улар орасидан дунёни ҳайратга солган олиму уламолар ва саркардаларни вояга етказган, шу эл-юртнинг мана шундай мунаввар кунларга етиб келишида бекиёс куч-қувват ва мадад берган ким?

Бунга жавоб битта – минг йиллар олдин мана шу мўътабар заминда илдиз отиб, Оллоҳнинг марҳамати ва неъмاتي, ўзининг оғир ва машаққатли меҳнати билан шу юртни обод этган, ҳаётни тебратган – бу инсон ва бу инсонни тарбиялаган оила ва халқдир.

Одамнинг қалбида неки олижаноб туйғулар мавжуд бўлса, улар аввало Онадандир.

Она тилидаги меҳр-муҳаббат, наслий туйғулар ва орзулар гўдакнинг жисму жонида илдиз қолдиради.

Инсон сўзи Она, Ватан деган каломлар каби муқаддасдир.

Фашизмга қарши жангга кирган бизнинг ота-боларимиз қандайдир бир тепалик ёки қайсидир бир «улуғ доҳий» учун жон бермаган. Ўзбек ўғлонлари, авваламбор, ўзи тугилган шаҳар ва кишлоқни, ўз она юртини, ўз яқинларини, меҳрибон отаси ва онаси, севикли ёри, жондан азиз фарзандларини кўз олдига келтирган ҳолда беомон жангга кирган, шу муқаддас Ватанимиз учун жонини фидо қилган.

Озод ва обод юртда яшайдиган, янгича фикрлайдиган одамларнинг уйлари ҳам, уларнинг ҳаёти, турмуши ҳам гўзал ва фаровон бўлиши керак.

Бизда оилада фарзанд дунёга келса, бу катта бойлик сифатида қабул қилинади. Бироқ бу бойликни эъзозлаш, ардоқлаш, тарбиялаш керак. Бизнинг момоларимиз, ота-боболаримиз ҳаётий ўғитлари, панд-насихатлари, шахсий ибрати билан ўз оилаларига кўрсатаётган ёрдамини нима билан ўлчаб бўлади? Ўз фарзандининг боласига, неварая эварасига улар кўрсатаётган меҳр ва эътиборни нима билан ўлчаб бўлади?

Агар аёллар учун, уларга алоҳида эътибор қаратишимиз учун байрам бўлмаганида, уни, албатта, ўйлаб топишимиз керак бўлар эди.

Биз ҳеч қачон унутмаслигимиз зарур – аёлини эъзозлаган эркак бахтли бўлади, аёлини ҳурмат қилган миллат кам бўлмайди.

Маънавий юксалиш – давр талаби

Маънавият – инсонни рухан покланиш, калбан улғайишга чорлайдиган, одамнинг ички дунёси, иродасини бақувват, иймон-этикодини бутун қиладиган, виждонини уйғотадиган бекиёс куч, унинг барча қарашларининг мезонидир, десак, менимча, тарихимиз ва бугунги ҳаётимизда ҳар томонлама ўз тасдиғини топиб бораётган ҳақиқатни яққол ифода этган бўламиз.

Ўйлайманки, ер юзида қанча инсон, қанча тақдир бўлса, ҳар бирининг ўз маънавий олами бор. Маънавиятни тушуниш, англаш учун аввало инсонни тушуниш, англаш керак. Шунинг учун ҳам ўзлигини, инсоний кадр-қимматини англаб етган ҳар қандай одам бу ҳақда ўйламасдан яшашини тасаввур қилиш қийин.

Биз халқимизнинг дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаслиги, фарзандларимизнинг биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлиб яшаши учун бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этаётган эканмиз, бу борада маънавий тарбия масаласи, ҳеч шубҳасиз, бекиёс аҳамият касб этади. Агар биз бу масалада хушёрлик ва сезгирлигимизни, қатъият ва масъулиятимизни йўқотсак, бу ўта муҳим ишни ўз ҳолига, ўзибўларчиликка ташлаб қўядиган бўлсак,

мукаддас қадриятларимизга йўғрилган ва улардан озикланган маънавиятимиздан, тарихий хотирамиздан айрилиб, охир-оқибатда ўзимиз интиланган умум-башарий тараққиёт йўлидан четга чиқиб қолишимиз мумкин.

Инсониятнинг кўп минг йиллик тажрибаси шундан далолат берадики, дунёдаги зўравон ва тажовузкор кучлар қайси бир халқ ёки мамлакатни ўзига тобе қилиб, бўйсундирмоқчи, унинг бойликларини эгалламоқчи бўлса, авваламбор, уни қуролсизлантиришга, яъни энг буюк бойлиги бўлмиш миллий қадриятлари, тарихи ва маънавиятидан жудо қилишга уринади. Бунинг тасдиғини узок ва яқин тарихдаги кўп-кўп мисолларда яққол кўриш мумкин. Чунки ҳар қайси миллат ёки халқнинг маънавияти унинг бугунги ҳаёти ва тақдирини, ўсиб келаётган фарзандларининг келажагини белгилашда шак-шубҳасиз ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Агарки масалага амалий кўз билан қарайдиган бўлсак, маънавиятимизга қарши қаратилган ҳар қандай хуруж – бу миллатимизни миллат қиладиган, асрлар, минг йиллар давомида аجدодлардан авлодларга ўтиб келаётган ўзига хос ва ўзига мос хусусиятларга, миллий ғурур, миллий ифтихор туйғусига, бизни доимий равишда тадрижий тараққиётга чорлайдиган, шу йўлдаги барча асорат ва иллатлардан халос бўлиб, озод ва фаровон ҳаёт барпо этишдек эзгу мақсадларимизга катта зарба берадиган мудҳиш хавф-хатарларни англатади...

Агарки биз бундай хатарларга қарши ўз вақтида қатъият ва изчиллик билан кураш олиб бормасак, турли зарарли оқимлар бизнинг юртимизга ҳам шиддат билан ёпирилиб кириши, ёшларимизни ўз гирдобига тортиб кетишини, оқибатда уларнинг ота-она, оила, эл-юрт олдидаги бурчи ва масъулиятини ўйламайдиган, фақат бир кунлик ҳаёт билан яшайдиган худписанд кимсаларга айланиб қолиши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Мана шу аччиқ ҳақиқатни юртимиздаги ҳар бир инсон, ҳар қайси ота-она, энг муҳими, ҳар қайси йигит-қиз чуқур англаб олишини истардим.

«Авесто»да борлиқнинг яхлитлиги ва бир бутунлиги, инсон ҳаётининг табиат билан уйғунлиги масаласи одамнинг руҳий оламига чамбарчас боғлиқ ҳолда кўрсатилгани кўп нарсани англатади. Бу ҳолат инсоннинг маънавий дунёсини шакллантиришда атроф-муҳит қадим замонлардан буён қандай кучли таъсир ўтказиб келганига яна бир бор эътиборимизни жалб қилади.

Маълумки, бу дунёда ҳар қайси миллатнинг ўз афсонавий қахрамонлари, ўзи севиб ардоқлайдиган паҳлавонлари бўлади. Халқимиз азалдан ўз вужуди, ўз томирида мавжуд илоҳий кудратга муносиб бўлмокка интилиб, ўз ўғлонларини мардлик ва ҳалоллик, жасурлик руҳида, эл-юрт учун жонини ҳам аямайдиган асл паҳлавонлар этиб тарбиялаб келган.

Халк оғзаки ижодининг ноёб дурдонаси бўлмиш «Алпомиш» достони миллатимизнинг ўзлигини намоён этадиган, авлодлардан-авлодларга ўтиб келаётган қаҳрамонлик кўшиғидир. Агарки халкимизнинг қадимий ва шонли тарихи туганмас бир дoston бўлса, «Алпомиш» ана шу дostonнинг шох байти, десак, тўғри бўлади. Бу мумтоз асарда тарих тўфонларидан, ҳаёт-мамот синовларидан омон чиқиб, ўзлигини доимо саклаган эл-юртимизнинг бағрикенглик, матонат, олижаноблик, вафо ва садоқат каби эзгу фазилатлари ўз ифодасини топган.

Шу боис «Алпомиш» достони бизга ватанпарварлик фазилатларидан сабоқ беради. Одил ва ҳақгўй бўлишга, ўз юртимизни, оиламиз кўрғонини кўриқлашга, дўсту ёримизни, ор-номусимизни, ота-боболаримизнинг муқаддас мазорларини ҳар қандай тажовуздан ҳимоя қилишга ўргатади.

Бир сўз билан айтганда, халкимизнинг енгилмас баҳодири – Алпомиш тимсолида биз Ватанимизни ёмон кўзлардан, бало-қазолардан асрашга қодир, керак бўлса, бу йўлда жонини ҳам фидо қилишга тайёр бўлган азамат ўғлонларимиз – бугунги алпомишларнинг маънавий қиёфасини кўрамыз.

Ишонаманки, ҳар бир авлод мана шу қаҳрамонлик дostonини асраб-авайлаб келгуси авлодларга етказди. Бу қаҳрамонлик эпосини куйлаб, уни қалбига, шуурига жо қилган миллатни эса ҳеч қандай куч енга олмайди.

Биз ўз фарзандларимизнинг бахту саодатини, иқболи ва камолини кўришни истар эканмиз, нафақат оиладаги, балки маҳалла-кўйдаги одамларнинг хатти-ҳаракати ҳам боланинг шаклланиб келаётган соф қалби ва онгига қандай таъсир кўрсатиши ҳақида доимо ўйлашимиз, бу масалада зиммамизда қандай улкан масъулият борлигини унутмаслигимиз зарур.

Маълумки, ўзбек халқи азалдан ўзининг болажонлиги, оилапарварлиги билан ажралиб туради. Албатта, фарзандга меҳр кўйиш, уларнинг қорнини тўқ, устини бут қилиш ўз йўли билан, лекин болаларимизни ёшлик чоғидан бошлаб миллий тарбия, ахлоқ-одоб, юксак маънавият асосида вояга етказиш биз учун доимо долзарб аҳамият касб этиб келган.

Ақли расо ҳар қайси инсон яхши англайдики, бу ёруғ дунёда ҳаёт бор экан, оила бор. Оила бор экан, фарзанд деб аталмиш бебаҳо неъмат бор. Фарзанд бор экан, одамзот ҳамиша эзгу орзу ва интилишлар билан яшайди.

Маҳалла бошқарувига бундай катта эътибор бугун мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсатнинг халқчиллигидан далолат беради. Айни пайтда у юртимизда амалга оширилаётган «Кучли давлатдан – кучли жамият сари» деган тамойилнинг амаллий ифодаси бўлиб, маънавий ҳаётимизни янада

мустаҳкамлаш, ёш авлодимизнинг онгу тафакку-
рини замонавий асосда шакллантириш борасида
муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шуни унутмаслигимиз керакки, келажагимиз
пойдевори билим даргоҳларида яратилади, бошқача
айтганда, халқимизнинг эртанги куни қандай бўли-
ши фарзандларимизнинг бугун қандай таълим ва
тарбия олишига боғлиқ.

Бунинг учун ҳар қайси ота-она, устоз ва мураб-
бий ҳар бир бола тимсолида аввало шахсни кўриши
зарур. Ана шу оддий талабдан келиб чикқан ҳолда,
фарзандларимизни мустақил ва кенг фикрлаш
қобилиятига эга бўлган, онгли яшайдиган комил
инсонлар этиб вояга етказиш – таълим-тарбия соҳа-
сининг асосий мақсади ва вазифаси бўлиши лозим,
деб қабул қилишимиз керак. Бу эса таълим ва тар-
бия ишини уйғун ҳолда олиб боришни талаб этади.

Таълимни тарбиядан, тарбияни эса таълимдан
ажратиб бўлмайди – бу шарқона қараш, шарқона
хаёт фалсафаси.

Мухтасар қилиб айтганда, охирги йилларда
таълим-тарбия соҳасида амалга оширган, кўлами
ва моҳиятига кўра улкан ишларимиз биз кўзлаган
эзгу ниятларимизга эришиш, ҳеч кимдан кам бўл-
майдиган ҳаёт барпо этиш, ёшларимиз, бутун халқи-
мизнинг маънавий юксалиши йўлида мустаҳкам
замин яратди, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Ўз киндик қони тўкилган, ота-боболари хоки
ётган она юрти дунёда тенгсиз, муқаддас Ватан
деб биладиган одамнинг мақсад-муддаолари аниқ,
гурур ва ифтихори юксак бўлади.

Ватан раънақи, аввало, унинг фарзандларига,
уларнинг маънавий ва жисмоний камолотига бе-
восита боғлиқ. Бу, ўз навбатида, ҳар бир юртдоши-
мизни зиммасидаги юксак фуқаролик масъулияти-
ни ҳис этишга, ўз манфаатларини шу юрт, шу халқ
манфаатлари билан уйғунлаштириб яшашга даъ-
ват этади. Ва ҳар қайси фуқаро ўз мамлакатининг
халқаро ҳамжамият сафидан муносиб ўрин олиши,
бугунги кунда тараққий топган тинч ва бадавлат
яшаётган давлатлар қаторига кўтарилишидан ман-
фаатдор бўлиши шубҳасиз.

Эндиликда олдимизда турган энг муҳим ва-
зифа — миллий ғоямизнинг узвий таркибий
қисмларини ташкил қиладиган комил инсон, иж-
тимоий ҳамкорлик, миллатлараро тотувлик, дин-
лараро бағрикенглик каби тамойилларнинг маъно-
моҳиятини бугунги кунда мамлакатимизда олиб
борилаётган маънавий-маърифий, таълим-тар-
бия ишларининг марказига қўйиш, уларни янги
босқичга кўтариш, ёш авлодимизни ҳар томонлама
мустақил фикрлайдиган етук дунёқараш эгалари
қилиб тарбиялашдан иборат.

Яна бир долзарб вазифа – ўсиб келаётган авлодга, унинг маънавий тарбиясига ниҳоятда катта жавобгарлик ҳисси билан ёндашиш масаласи. Нега деганда, ёшлар халқ маънавиятининг муносиб эгаларидир. Шунинг учун ҳар бир ўғил-қизимиз дастлабки қадамларидан бошлаб маданий бойликларимиздан баҳраманд бўлиши керак.

Сир эмаски, ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат нафакат ер ости ва ер усти табиий бойликлари билан, ҳарбий қудрати ва ишлаб чиқариш салоҳияти билан, балки, биринчи навбатда, ўзининг юксак маданияти ва маънавияти билан кучлидир.

Жамиятда пайдо бўлган гоёвий бўшлиқдан фойдаланиб, четдан биз учун мутлақо ёт бўлган, маънавий ва ахлоқий тубанлик иллатларини ўз ичига олган «оммавий маданият» ёпирилиб кириб келиши мумкинлиги барчамизга аён бўлиши керак.

Аслини олганда, ахлоқ – маънавиятнинг ўзаги. Инсон ахлоқи шунчаки салом-алик, хушмуомаладангина иборат эмас. Ахлоқ – бу аввало инсоф ва адолат туйғуси, иймон, ҳалоллик дегани.

Дунёдаги энг буюк жасорат – маънавий жасоратдир.

Маънавият инсонга она сути, ота намунаси, аждодлар ўгити билан бирга сингади.

Она тилининг буюк аҳамияти шундаки, у маънавият белгиси сифатида кишиларни яқин қилиб жипслаштиради.

Табиатга яқинлик, жонажон ўлканинг бениҳоя гўзаллигидан баҳраманд бўлиш маънавиятга озик беради, кучайтиради.

Маънавият ўз халқининг тарихини, унинг маданияти ва вазифаларини чуқур билиш ва тушуниб етишга суянгандагина қудратли кучга айланади.

Маънавият – инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудратидир. У йўқ жойда ҳеч қачон бахт-саодат бўлмайди.

Маънавиятни мустаҳкамлаш учун меҳнат ва маблағни аяш ўз келажагига болта уриш демакдир.

Ақл-заковатли, юксак маънавиятли кишиларни тарбиялай олсаккина, олдимизга қўйган мақсадларга эриша оламиз, юртимизда фаровонлик ва тараққиёт қарор топади.

Маънавиятини тиклаши, туғилиб ўсган юртида ўзини бошқалардан кам сезмай, бошини баланд кўтариб юриши учун инсонга, албатта, тарихий хотира керак.

Факат билимли, маърифатли жамиятгина демократик таракқиётнинг барча афзалликларини кадрлай олишини ва аксинча, билими кам, оми одамлар авторитаризмни ва тоталитар тузумни маъкул кўришини ҳаётнинг ўзи ишонарли тарзда исботламоқда.

Маънавиятнинг сеҳрли кучи шундаки, у инсон қалбида эзгулик, саховат, меҳр-мурувват каби олижаноб фазилатларни уйғотади.

Агарки қайсидир мамлакатда бир янги кашфиёт қилинибди, ноёб мутафаккир пайдо бўлибди, деб айтса, билиб қўйинглар, ўша ерда қадимий анъана, илмий мактаб бор. Илмнинг, ижоднинг замини бор жой албатта вақти келиб улуг олимларни етиштириб беради.

Дунёда қанча одам бўлса, ҳеч бири иккинчисига ўхшамайди. Ҳар бир одамнинг ўзига яраша қадр-қиммати бор. Айни жиҳатни, аввало, раҳбарлар ҳисобга олса, ҳеч қачон кам бўлмайди. Одамни менсимаслик ҳеч қачон яхшиликка олиб келмайди.

Агар сен одамларни севмасанг, халкингни, сенга ишонч билдирган одамларни юрагингга якин олмасанг, раҳбар бўлишга умуман ҳақкинг йўқ.

Афсуски, айрим жойларда ҳали-бери эскича фикрлайдиган раҳбарлар борлигидан кўз юмиб бўлмайди. Лекин улар ишида ўзгариш қилмаса, вақт-соати келиб, албатта, уларнинг жойи ёшларнинг қўлига ўтади. Туман ва шаҳар ҳокимлари, вилоятлар ҳокимлари агар эл-юрт ишига эътиборсиз қараган бўлса, буни ҳар бир оилага эътиборсиз қараш, юртимизга эътиборсиз қараш, деб қабул қилиш, буни ёшларимизнинг орзу-ниятлари рўёбга чиқишига қарши қаратилган ҳаракат деб тушуниш зарур.

Бировга яхшилик қилган одамга, албатта, яхшилик қайтади, ўзига қайтмаса боласига, набираларига қайтади. Бу фикр, бу ғояни айниқса энди катта ҳаётга кириб келаётган ёшларимиз унутмасдан, умр бўйи бунга амал қилиб яшаса, ҳеч қачон кам бўлмайди.

Бугунги кунда инсон, давлат ва жамият ҳаётига энг катта зиён етказадиган нарса бу – сохта ва ёлғон информация. Бу – одамларни йўлдан урушнинг энг хавфли усули. Айниқса, ёшларни чалғитиш, керак бўлса, оёғини ердан узиб, турли чўпчак ва афсона гапларни уларнинг онгига қуйишда бу усул кенг қўлланмоқда.

Ўзбекистон – ягона Ватан

Мустақил Ўзбекистон давлати, ўз тақдирини ўз кўлига олиб, янги ҳаёт, янги жамият қуришга, келажagini жаҳон ҳамжамиятининг узвий бир қисми сифатида кўришга азму қарор қилган заҳматқаш халқимиз ўзининг фидойи меҳнати билан дунёда ҳеч кимдан кам бўлмай, тараққий топган мамлакатлар қаторидан ўрин олиб, тинч, фаровон ва осуда ҳаёт кечиришга ҳақлидир.

Ҳаёт бор экан, давлат, эл-юрт бор экан, шу эркин, осуда ҳаётни кўролмайдиган, ҳасад ва фитна билан яшайдиган, зўравонлик билан ўз ҳукмронлигини ўрнатишга, халқ тинчини бузишга уринадиган ёвуз кучлар ҳамиша бўлади.

Бу — ҳаёт. Бу — ҳаётнинг аччиқ ҳақиқати. Уни ҳеч ким инкор этолмайди. Буни нафақат ўз тарихимиз ва ҳаётимизда, балки бошқа халқлар тарихи ва ҳаёти мисолида ҳам кўриш мумкин.

Ҳаёт бор экан, давлат, эл-юрт бор экан, ўзинг туғилиб ўсган, ота-боболаринг хоки ётган, эртага фарзандларинг камол топадиган тупрокнинг ҳар бир қаричини муқаддас билиб, уни ҳимоялаш, зарур бўлса, бу йўлда жон фидо этишга тайёр туриш керак.

Эзгу орзу-умидлар билан мустакил ҳаётга кадам қўяётган минглаб ёшлар учун армия сафларида хизмат қилиш уларнинг шахс сифатида шаклланишида ўзига хос пойдевор бўлмоқда, ҳаёт йўлларини танлашда, олий маълумот, шу жумладан, ҳарбий маълумот олишда кенг имкониятлар очиб бермоқда. Бугунги кунда айнан мана шу ёшлар мамлакатимизнинг фаол ва пухта тайёрланган кадрлар захирасини, Ўзбекистон келажагининг таянчи ва суянчини ташкил этмоқда.

Биз бугун катта ғурур ва ифтихор билан айта оламизки, ёшларимиз учун мамлакатимиз Қурулли Қучлари сафларида хизмат қилиш нафақат конституциявий бурч, балки юксак мақсад, том маънодаги шон-шараф ишига айланмоқда. Армияда улар ҳарбий мутахассисликларни пухта эгаллаш билан бирга, жисмоний ва маънавий жиҳатдан чиникиб, иродаситобланиб, ҳаётий карашлари шаклланмоқда. Ватан ҳимояси йўлида доимо тайёр турадиган мард ва жасур инсонлар бўлиб камол топмоқда.

Мамлакатимизда жорий этилган сафарбарлик-чакирув резерв хизмати тизими ўзини тўлик окламоқда. Унинг сафларида ёшларимиз бошланғич ҳарбий тайёргарликни эгаллаш ва чиникиш мактабини ўтамоқда, ўзининг эл-юрт учун кераклигини яна бир бор ҳис этмоқда.

Ҳар кайси эл, ҳар кайси юрт четдан келадиган ёвуз офатдан кўра, ўз ичидан чиқадиган соткин, иймонсиз, ўзининг манфаатини ҳамма нарсадан устун қўядиган, керак бўлса, энг яқин кишиларини ҳам сотадиган, ўзини ўстирган, вояга етказган Ватанига қўл кўтарадиган қабих кимсалардан ниҳоятда эҳтиёт бўлиши керак. Бундай кучлар, разил шахсларнинг кибру ҳавоси, манфур мақсадлари эл-юрт тинчлиги ва таракқиётига қандай хавф-хатар эканини бугунги ҳаётимизда кўриб турибмиз.

Эл-юрт ва давлат учун, унинг тақдири ва келажаги учун қайгурадиган, одамларнинг эзгу ниятларини ўзига олий мақсад қилиб қўйган, элим деб, юртим деб ёниб яшайдиган, ҳар қандай вазиятда ҳам халқни бирлаштириб, турли бало-қазолардан асраш учун сафарбар эта оладиган шахсларгина тарихда ўчмас ном қолдиради. Бу – ҳақиқат.

Жаҳон – кенг, дунёда мамлакат кўп, лекин бу оламда бетакрор она юртимиз, Ўзбекистонимиз яқкаю ягона. Бу гўзал юрт, бу муқаддас замин фақат бизга ато этилган. Мана шу улуг туйғу ҳар биримизнинг дилимизга жо бўлиши, ҳаётимиз мазмунига айланиши лозим.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат. Бу мустақил, демократик, ҳукукий давлатдир. Бу – инсонпарварлик қоидаларига асосланган, миллати,

дини, ижтимоий аҳволи, сиёсий эътиқодидан қатъи назар, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаб берадиган давлатдир.

Ишончим комилки, ёш авлодимиз, келгуси насллар биз бошлаган мана шу ишларнинг муносиб давомчилари бўлиб, она юртимиз, бебаҳо тарихимиз, улуг аجدодларимиз, қадимий шаҳарларимиз билан ҳамиша ғурурланиб яшайди. Улардан куч ва руҳий қувват олиб, жонажон Ўзбекистонимиз тарихини бутун оламга тараннум этади.

Биз меҳр ва муҳаббатни, садоқат ва фидойиликни мунис оналаримиздан, бебаҳо Ватанимиздан оламиз. Ва бизнинг ҳам жамики эзгу ниятларимиз, хайрли ишларимиз уларга аталгандир.

Ўзбекистон — муқаддас Ватан. Ота-бобомиз хоки ётган ер. Ўзимиз ётадиган ер. Фарзандларимизни шу заминга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг қалбларида шу муборок заминнинг ҳар бир қаричига меҳру муҳаббат уйғотиш — бугунги куннинг энг устувор фазилатларидан бирига айланаётганлиги ҳаммамизни қувонтиради.

Бу азиз Ватан — барчамизники. Унинг бахт-саодати, ёруғ истикболи, фаровон келажаги учун яшаш, курашиш, керак бўлса, жонни фидо қилиш шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсон учун бахтдир.

Менинг Ватан озодлиги, халқимнинг **с**омонлиги, юртимнинг равнақи, мана шу **у**мукаддас **з**аминимизда яшайдиган ҳар бир оила**н**г фаровонли**г**идан бошқа мақсадим йўқ.

Бир нарсани ҳеч ким ва ҳеч қачон унутма**с**лиги керак – Ўзбекистон Оллоҳни**н**г назари, меҳри**н**и тушган, файз ва барака ато этилган бетакрор заминдир. Бизнинг қонимизга, суяк-суяк**а**римизга қири**ч** борган буюк аجدодларимиз, авиё-мутафакки**р**ларимиз, фозилу уламо**л**аримиз насихатлари, **у**ғит**л**ари, улуг мерослари бизга куч-қувват ва эртанги кунимизга ишонч бағишлайди.

Токи юртимиз гўзал, файз**л**и, эркин ва адо**л**атли юрт бўлсин. Токи биздан элга фойдали ёдг**о**р**л**иклар қолсин, боғ-роғларимиз қолсин, қалбни пок**л**айдиган ибратли сўзлар қолсин. Токи биздан олис авлодларга озод ва обод Ватан қолсин.

Она заминимиз – бойлиг**и**мизнинг, му**с**т**а**қиллиг**и**мизнинг ва гўзал келажакка ишонч**и**ми**з**нинг асосий манбаидир.

Ҳаммамиз шу тупроқни**н**г сувини ичга**н**миз, нон-тузини еганмиз. Ҳаммамиз ўзимизни **ў**збек санаймиз. Ўзбеклиг**и**миздан фахрланамиз, ғу**р**у**р**ланамиз.

Тошкент — Шарқ дарвозаси, деб ном олган, улкан сиёсий, иқтисодий, маънавий маъкега эга бўлган, фан, маданият, ижод, илм-зиё салохияти юксак равнақ топган, бугун жаҳон микёсида тан олинган мамлакатимизнинг бош шаҳридир.

Бухоро кадим-кадимдан шерюрас баҳодирлар, мард паҳлавонлар юрти бўлиб келган. Бугун дунё микёсида эътироф этилаётган ўзбек миллий курашининг ватани ҳам мана шу заминди.

Сурхон воҳаси ҳақида гап борар экан, авваламбор, бир томони арчазор тоғлар, бир томони бепоён далалардан иборат гўзал, қуёшли бир ўлка, шу ўлкада яшаётган, ўзининг куч-қудратига ишонган, ўзига тўқ эл-юрт кўз ўнгимизда намоён бўлади. Мана шу гўзал, ҳар томонлама бетакрор юрtdа яшайдиган меҳнаткаш, бағрикенг халқни, очиқ ўнғил, қалби кайноқ одамларни тасаввур этамиз.

Тошкент вилояти деганда, кўз олдимизда Чотқол, Ўғам, Чимён каби тоғлари, серхосил далалари, улкан саноат корхоналари, замонавий шаҳарлари, файзли қишлоқлари, сўлим боғ-роғлари бўлган гўзал бир воҳа намоён бўлади.

Қашқадарё — буюк Ватан ичра янги бир азиз ватанимдир.

Қашқадарё – мамлакатимизнинг кўп-кўп табиий заҳиралари жойлашган ҳудудларидан бири, улкан имкониятларга эга бўлган, гўзал ва бетакрор, Оллоҳнинг назари тушган макондир. Ва ўз юртини обод этиб, шу воҳага садоқат билан яшаётган мард ва жасур инсонлар ватанидир.

Самарқанд – халқимиз, миллатимиз доврўғини бутун дунёга таратган, минг-минг йиллик тарихга эга илоҳий масканимиздир.

Навоий вилояти деганда, бу гўзал воҳанинг бетакрор табиати, чексиз чўл ва далалар, бепоён яйловлар билан бирга, улкан саноат минтақаси кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Сирдарё тарихи – халқимиз тарихининг узвий бир қисми сифатида узоқ ва қадимийдир.

Фарғона вилояти республикаимизнинг таянч тоғларидан бири ҳисобланади.

Андижон деганда, кўз ўнгимизда буюк инсон, улкан шоир ва мутафаккир, давлат арбоби, темурийлар авлоди Заҳириддин Муҳаммад Бобур гавдаланади. Бобур биз учун том маънодаги буюк маданият, олий даражадаги шарқона одоб ва ахлоқ тимсолидир.

Жиззах воҳасининг гўзал ва бетакрор гўшала-
рини, Бахмал ва Зомин манзараларини, Форишнинг
баланд тоғларини бир бор кўрган киши бу жойларга
мафтун бўлиб қолиши муқаррар.

Ўзбекистоннинг истиқболи — Қорақалпоғис-
тоннинг истиқболи, Қорақалпоғистоннинг истиқ-
боли — Ўзбекистоннинг истиқболи, десак, хато бўл-
майди.

Хоразмнинг шонли тарихи бизда ўтмиш мер-
симиз билан ҳақли равишда фахрланиш туйғусини
уйғотади. Чунки Хоразм тарихи ўзбек давлатчи-
лик тарихининг узвий қисмидир, унинг кудрати ва
кадимийлиги тимсолидир.

Наманган замини қадимдан тўқимачилик,
пойабзал тикиш, темирчилик, ганчкорлик, дурад-
горлик, ўймакорлик билан шуғулланадиган моҳир
хунарамандлари, устахона ва дўконлари билан бутун
минтақамизда машҳур бўлган.

Ҳар бир қарич ери муқаддас бўлган она Ўзбе-
кистонимиз тупрогида жойлашган ва бутун жаҳон
аҳлига ўзини танитган, ёши асрлар, минг йилларга
тенг келадиган машҳур шаҳар ва масканлар, бебаҳо
моддий ва маънавий мерос ёдгорликлари билан

халқимиз, барчамиз ҳақли равишда фахрланамиз. Биргина саховатли Қашқадарё заминида 2700 йиллик тарихга эга нуфузли ЮНЕСКО халқаро ташкилотидан эътироф этилган Шаҳрисабз ва Қарши каби шаҳарларнинг мавжудлиги ҳам бизнинг тарихий илдизларимиз нақадар чуқур ва нақадар қадимий эканлигидан яққол далолат беради.

Биз барчамиз – ўзбек халқи фарзандлари, оғир синовларда ўзаро бирлашиб, аҳил бўлиб, қўлни қўлга бериб, елкадош бўлиб, ҳақиқат учун курашда чиникдик. Энди бу халқни ҳеч қачон енгиб бўлмайди.

Ўзбеклардек ватанни севадиган, юртига боғланган халқ йўқ жаҳонда. Бундай танги халқни тўғри йўлга бошлаш, унга етакчи бўлишнинг ўзи катта бахт!

Ҳар қандай мамлакатнинг тараққиёти ва дунёдаги обрў-эътибори, аввало, шу эл-юртда қарор топаётган тинчлик-осойишталикка, шу ерда яшайдиган барча миллат ва элатларнинг тотувлигига боғлиқ. Шу маънода, биз, энг катта бойлигимиз бу – мамлакатимиздаги тинчлик, миллатлар ва фуқаролар тотувлигидир, деб доимо фахру ғурур билан такрорлаймиз.

Инсоннинг энг устувор ва муқаддас ҳуқуқларидан бири бу – тинч яшаш ҳуқуқидир. Давлат ва жамиятнинг бурчи ана шу ҳуқуқни барча қонуний

воситалар билан кафолатлаб беришдир. Бу ҳуқуқни амалга ошириш – давлат ва жамиятни демократиялаштиришнинг энг муҳим шартидир. Демократиянинг инсонпарварлиги шу билан белгиланади.

Бизнинг мамлакатимиз – кўпмиллатли мамлакат. Уларнинг тинч-тотув, баҳамжиҳат ва аҳил яшаб меҳнат қилаётгани – бизнинг улкан бойлигимиз.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан ижобий ўзгаришлар, Ватанимизнинг янада раванк топишида барчамиз, шу мўътабар заминда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъи назар, ҳар қайси инсон бу ютуқларда менинг ҳам муносиб ҳиссам бор, деб бошини баланд кўтариб яшашга ҳақлидир.

Биз она Ўзбекистон истиклолини, унинг шаъну шавкати қандай ҳимоя этишни ота-боболаримиздан мерос қилиб олишимиз ва унинг ҳимоясига ҳамиша тайёр турмоғимиз даркор.

Ҳозирги энг муҳим, энг долзарб вазифамиз – жамиятимиз аъзоларини, авваламбор, вояга етиб келаётган ёш авлодни камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садокат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий кадриятлар руҳида тарбиялашдан иборатдир.

Ватанни ҳимоя қилиш – Ўзбекистон ҳар бир фуқаросининг муқаддас вазифасидир.

Ўзбекистон давлати беш тамойилга амал қилмоқда. Биринчи тамойил – иқтисоднинг мафкурадан тўла холи бўлиши. Иккинчиси – давлат – бош ислохотчи, яъни биз ўтиш даврида иқтисодиётнинг бошқарилиши тарафдоримиз. Учинчи тамойил – қонуннинг устуворлиги. Тўртинчиси – кучли ижтимоий сиёсат. Бешинчи тамойил – барча сиёсий ва ижтимоий жараёнларга босқичма-босқич ўтишдир.

Ўзбекистоннинг ўзига хос янгилиниш ва тараққиёт йўли қуйидаги учта муҳим шартга асосланади:

- умуминсоний қадриятларга содиқлик;
- миллий анъаналар, дин ва маданиятни қайта тиклаш ва мустаҳкамлаш, халқимиз маънавий меросини ривожлантириб, уни ҳозирги замон цивилизацияси ютуқлари билан бойитиш;
- ва ниҳоят, инсон ўз салоҳияти ва истеъдодини эркин равишда намоён қила олиши учун шароит яратиш.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат, деб таъкидламоқ учун барча асослар бор. Республикада ҳамма нарса: табиий бойликлар, унумдор ер, қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий, инсоний

маънавий салоҳият мавжуд. Энг муҳими – бу
иёрда меҳнатсевар ва истеъдодли халқ яшайди.

Мустақилликни мен жуда содда тушунаман.
Унинг маъноси жуда оддий. Мустақиллик дегани
шуки, бизлар – асрлар оша бировларнинг оғзига
қараб яшаган халқ, ниҳоят, ўз тақдиримизни,
ҳаётимизни, келажагимизни ўз қўлимизга олдик.
Энг муқаддас вазифа – шу буюк неъматни қўлдан
бермаслик.

Мустақиллик тақдиримизни ўз қўлимизга олиш,
бунёдкор халқимизнинг куч-қудратидан, Ўзбекис-
тон аталмиш бетакрор ва саховатли заминнинг ул-
кан салоҳиятидан тўлиқ ва оқилона фойдаланиш
учун, муқаддас Ватанимизга бутун борлигимизни
бахш этиш учун, миллатимиз ва давлатимизнинг
жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин олиши учун
шарт-шароит яратгани билан азиздир.

Ўз тақдирини ўз қўлига олган, эркинлик ва
мустақиллик ҳавосидан бир бора кўксини тўлдириб
нафас олган, танланган тараққиёт ва фаровонлик йў-
лининг тўғрилигига ишонч ҳосил қилган ҳар қайси
одам ва бутун бир халқ ҳеч қачон ўз эътиқодидан
кайтмайди.

Биз учун мустақиллик – энг аввало, ўз тақ-
диримизни қўлга олиш, ўзлигимизни англаш, мил-
лий кадриятларни, урф-одатларимизни тиклаш,

ҳаммамиз учун мўътабар шу заминда, ҳар бир хонадонда тинчлик-осойишталикни, барқарорликни сақлашдир. Азиз Ватанимизда адолат, инсоф, дину диёнат, меҳру оқибатни қарор топтиришдир.

Истиклолни ҳимоялаш, уни кадрлаш, улуғлаш ва унга хизмат қилиш миллий онгимизга, ақидамизга айлансагина бизни танлаган йўлимиздан ҳеч қандай куч қайтаролмайди, қаддимизни буколмайди.

Ўз-ўзидан аёнки, янги давлат барпо этишда миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбияланган, мамлакатимизни модернизация қилиш ва замонавий демократик жамият қуриш йўлидаги мураккаб ва кенг кўламли вазифаларни ҳал этишга қодир бўлган янги авлод кадрларини тайёрлаш масаласи муҳим принципиал ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Биздан кейин келадиган кўп-кўп авлодлар, албатта, мустақилликка эришганимизни ҳаёт мезонлари билан ўлчаб, унга ўз баҳосини беради.

Лекин бугун виждонимиз олдида ҳисоб бериб айтадиган бўлсак, бунга ким қайси кўз билан қарамасин, Ўзбекистон мустақиллиги кўп минг йиллик тарихимиз саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёзиладиган буюк тарихий воқеа бўлиб қолиши муқаррар.

Бу ҳақиқатни ҳеч ким, ҳеч қачон инкор этолмайди ва инкор этишга ҳаққи ҳам йўқ.

Бир ҳақиқат барчамиз учун аён бўлиши керак:
хушёрлик, огоҳ бўлиб яшаш – бу бир кунлик ёки
бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик
иш, кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим.

Мен шу юртнинг раҳбари бўлиб, ҳар қайси ота-
онанинг ёнида туриб, жондан азиз фарзандларимиз-
га билдирадиган орзу-ниятларни амалга оширишда
ўзимни масъул деб биламан ва бундай вазифамдан
ҳеч қачон қайтмайман.

Ҳаётда ўзидан бирон-бир из, яхши ном қолдириш
туйғуси одамни куч-қувватга тўлган, навқиронлик
пайтида ҳам, кексайган чоғида ҳам тарк этмайди.
Ҳаётга муҳаббат, ҳаётга ташналик ҳисси одамзот
қалбидан бир умр ўчмайди.

Инсон баъзан ўз тақдирдан, омадидан, кунда-
лик ҳаётидан норози бўлиши мумкин. Лекин у ҳеч
қачон, ҳеч қандай вазиятда ўз Ватанидан хафа бўли-
ши, кимгадир зарда қилиб, қандайдир алам билан,
эл-юртига нисбатан хиёнат йўлига ўтиши мутлақо
ғайриинсоний, ғайритабиий ҳолат деб биламан.

Ўзбек халқи ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмай-
ди.

Эй, улуғ Ўзбекистоннинг навқирон авлоди!
Сизнинг бу ҳаётда орзу-интилишингиз, кўзлаган

мақсадингиз, қиладиган ишларингиз кўп. Лекин ҳеч қачон унутмангки, сизнинг энг буюк, энг муқаддас вазифангиз – юртимиз истиқлолини, халқимиз эрқу озодлигини кўз қорачиғидай асраш, унинг хавфсизлигини ҳимоялашдир.

Мустақил Ўзбекистонни ким ҳимоя қилади – фақат ўзимиз, энг ишончли ҳимоячимиз – бу ўзимизнинг халқимиз.

Ватанпарварлик – бу шундай нозик, тегаран туйғуки, у фақат она сути билан кириши ва жон билан чиқиши мумкин.

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат. Бу замин оддий юрт эмас, Оллоҳнинг назари тушган юрт. Фақат барчамиз эрталаб пок бўлиб, Яратганимиздан сўрашимиз керак. Эл-юртимизни ўз паноҳида қандай асраб келаётган бўлса, бундан кейин ҳам марҳаматини биздан дариг тутмасин, энг муҳими, йўлимизни доимо очиб берсин, барча ютуқларимизда ўзи мададкор бўлсин!

Биз ерга қанчалик меҳрли, саховатли бўлсак, ер ҳам бизга шунчалик саховат кўрсатади. Чунки Шарқда азалдан яхшиликка яхшилик билан, саховатга саховат билан жавоб бериш элнинг ҳам, эрнинг ҳам, ернинг ҳам удуми бўлган.

**Эртага ким
бўлишимиз, қандай
янги марраларни
эгаллашимиз керак?**

Фақатгина биз танлаган боскичма-боскич, тадрижий ривожланиш йўли халқимиз кўзлаган эзгу ниятларга эришишга, замонавий демократик талабларга жавоб берадиган давлат, инсон манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари энг олий кадрият бўлган, қонун устуворлигини таъминлайдиган жамият барпо этишга олиб келиши муқаррар.

Мамлакатимизнинг барқарор иқтисодий ўсиши ва истикболи, аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифатини белгилаб беришга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлган энг муҳим устувор вазифа – бу хусусий мулк ва хусусий тадбиркорлик ривожини йўлидаги барча гов ва тўсиқларни олиб ташлаш ва бу соҳага тўлиқ эркинлик беришдан иборат.

Ҳаётда мақсадга эришиш ҳеч қачон осон бўлмаган. Эй, бизга шу бўлаверади, деган фикр билан яшайдиган одам, билиб қўйинглар, ҳаммамизнинг душманимиздир. Ўзбек халқи ҳамиша ўз олдига буюк мақсадларни қўйиб яшаган ва эзгу орзу-умидларига эришиш йўлидан ҳеч қачон қайтмаган.

Биз шунини доимо ёдда тутишимиз керакки, ҳаёт ҳеч қачон бир жойда тўхтаб турмайди ва эришган

натижалари билан кифояланмасдан, дунёда кечаётган туб ўзгаришлар жараёнидаги ўз ўрнига ҳаққоний ва танқидий баҳо берадиган, даврнинг тобора ортиб бораётган талаблари ва жаҳон бозорида кучайиб бораётган ракобат курашига мос ҳолда кадам ташлайдиган давлатгина биринчи навбатда муваффақият қозона олади.

Халқимизнинг тарихий-маънавий ўзига хослиги, азалий қадрият ва анъаналаримиз, эл-юртимиз ҳаётида асрлар давомида шаклланиб келаётган ижтимоий адолат тамойилларининг ўзи биз қураётган янги жамиятда ўта бойлар ҳам, ўта камбағаллар ҳам бўлмаслигини тақозо этади.

Ҳеч бир ишда шошилмасдан, айти пайтда сусткашликка йўл қўймасдан, фақат ва фақат ўзимизнинг кучимизга ишониб, таяниб яшашимиз керак.

Эришган натижаларимизга маҳлиё бўлмасдан, ҳаволаниш кайфиятига берилмасдан, шу пайтга қадар босиб ўтган йўлимиз – бу олдимизда турган мураккаб ва огир йўлнинг фақат бир қисми эканини ўзимизга аниқ тасаввур этишимиз керак.

Йиллар, асрлар синовида тобланган, кўпни кўрган, бугун эркинлик ҳавосидан нафас олиб яшаётган, ўз қадр-қимматини, инсоний шаънини, не-не улуғ зотларнинг ворислари эканини, ўзлигини

англаган, миллий ғурур ва ифтихорини тиклаган, халқаро майдонда ўзига муносиб ўрин эгаллаб бораётган, ўз кучи ва эртанги кунига ишонган, ўз юрти, ўз фарзандларининг келажаги фаровон бўлишига интилаётган бизнинг халқимизни ҳеч қандай куч тўхтатолмайди.

Демократик жараёнларни сунъий равишда тезлаштириш, шошма-шошарлик, турли инқилобий тўнтаришлар йўли қандай аянчли оқибатларга олиб келиши мумкинлигини бугун ҳаётнинг ўзи исботлаб бермоқда.

Агар биз шунча вақт, куч-қувват сарфлаб амалга ошираётган ислохотларимизнинг мақсади ва мазмунини халқимиз тушунмаса, жамоатчилигимиз қўллаб-қувватламаса, бундай ислохотлар қуруқ гапга айланиб қолиши ҳеч гап эмас.

Халқ қачон норози бўлади, жамиятда қачон тўполонлар пайдо бўлади? Агар ўта бойлар кўпайиб, уларнинг бойлиги ортаверса ва камбағалларнинг ҳаёти борган сари ночорлашиб кетса. Бу борада Ўзбекистондаги вазият мўътадил эканини одамлар кўриб-билиб турибди. Жамиятда адолат бузилса, бойлар ўртача яшаётган одамларни ёки камбағалларни ўзига тенг кўрмаса, бундай давлатнинг умри узок бўлмайди. Кескин норозилик одамларни кўчага чиқиб, ўз талабини ҳокимият идоралари олдига

кўйишга мажбур қилади. Нега деганда, бугун одамларнинг онги ўзгаряпти, энди ҳеч ким қул бўлиб, қарам бўлиб яшашга рози бўлмайди.

Биз ўрта синф деганда, ён-атрофимиздаги айрим давлатлардаги каби турли нопок, коррупция йўллари билан беҳисоб мол-дунё орттирган ўта бойларни эмас, балки ўзининг ҳалол меҳнати, ақл-заковати, куч-ғайрати билан даромад топаётган миллион-миллион тадбиркор ва ишбилармонларни тасаввур қиламиз.

Биз узоқ ва яқин атрофимиздаги барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз. Энг муҳими, ҳеч қандай ҳарбий блокка қўшилмаймиз, Ўзбекистон ҳудудида чет эл ҳарбий базаларининг жойлашувига, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ташқарисида бўлишига йўл қўймаслигимиз зарур, деб ҳисоблаймиз.

Бугунги кунда дунё бозорига кириб бориш, ўрин эгаллаш гоят оғир вазифа. Аммо бу қанчалик мураккаб бўлмасин, биз жаҳон бозорида ўзимизга муносиб ўрин эгаллашимиз шарт. Шу борада, авваламбор, юксак технологияларга асосланган қўшма корхоналарни, яъни хорижлик ҳамкорларимиз билан биргаликда янги ишлаб чиқариш

корхоналарини ташкил қияпмиз ва айни шу йўл билан ташқи бозорга йўл очилади. Қўшма корхоналарнинг афзал томони шундаки, биз бирор-бир маҳсулотни ишлаб чиқаришни мўлжаллаш билан бирга, уни келгусида қайси бозорда сотишни ҳам аниқлаб оляпмиз. Шу маънода, қўшма корхоналар бизнинг эртанги кунимиз, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Биз эришган ютуқларимизни мустаҳкамлаб, замон билан ҳамқадам бўлиб яшаш учун янги марралар сари интилишимиз, тараққиёт йўлидан қатъият билан боришимиз зарур.

Агар биз шу йўлдан бормасак, тез суръатлар билан ўзгараётган тараққиётнинг бир чеккасида қолиб кетишимиз ҳам ҳеч гап эмас. Лекин, айтинглари, бу бизга ярашадими? Йўқ, албатта.

Мен ўзбек деҳқонининг меҳнати – бу ҳақиқий қаҳрамонликдир, деб айтишдан ҳеч қачон қарчамайман. Ўзбек деҳқонига тенг келадиган заҳматқаш ва миришқор инсонларни дунёда топишнинг ўзи қийин.

Ҳаммамизга аёнки, ер ҳам бамисоли тирик жон, унга ҳам қараш, парвариш қилиш керак. Ўзингиз айтинг, биз бу масалага қатта эътибор бериб, мана шундай улкан ишларни амалга оширмасак, аҳолимизни боқиш, бозор ва дўконларимиздаги

тўкинчилики, нарх-навонинг барқарорлигини таъминлай олармидик? Бугунги кунда озик-овқат маҳсулотларининг нархи кўп мамлакатларда қандай ўсиб бораётганини ҳаммамиз матбуот, телевидение орқали кўриб-билиб турибмиз.

Халкимиз манфаати, унинг эртанги тақдирига дахлдор ҳар қандай қарорни қабул қилишда етти ўлчаб, бир кесишимиз зарур.

Ҳаётнинг қонуни шундайки, туғилиш бор экан, ўлим ҳам ҳақ. Бу нарса инсоннинг ихтиёрига боғлиқ эмас. Демокчиманки, бу дунёга ҳеч ким устун бўлмаган. Лекин Худо одамга бу ҳаётни, бу умрни инсоний бурчини адо этиш учун буюрган. Умр мазмуни қилинган эзгу ишлар ва яхшиликлар билан ўлчанади. Эй инсон, ҳаётинг давомида бу бурчингни қандай бажаряпсан, бу дунёда сендан қандай из қоляпти, деган саволларга биз ҳар куни, ҳар дақиқа жавоб излашимиз, ҳаёлимизнинг бир чеккасида доимо шу масала туриши керак.

Авваламбор, билимга интилиш, иккинчидан, ҳеч тортинмасдан бошқалардан ўрганиш керак. Мен болаларимга айтмоқчиман: азиз фарзандларим, ҳеч қачон ўқиш-ўрганишдан, изланишдан уялманглар. Одамзод бор экан, умрининг охиригача ўрганади. Мен ҳамма нарсани биламан, деб бошқаларни писанд қилмасдан юрадиган одамнинг ҳеч қачон бири икки бўлмайди.

Мен ёшларимизга караб айтмоқчиман: агарки қачон биз хоҳлаган замон келса, ана ўшанда муродимизга етамиз, деган фикр билан бемалол юрадиган бўлсак, билиб қўйинглар, бундай замон ҳеч қачон ўз-ўзидан келмайди. Ўзимиз истаган замон учун курашиш, керак бўлса, ўзимизни, бутун борлиғимизни беришимиз лозим. Шундай интилиш билан яшасак, нафақат ўз ҳаётимиз, балки келажак авлодларимиз ҳаётини, уларнинг эртанги ёруғ кунини ўзимиз, ўз қўлимиз билан барпо этган бўламиз.

Болаларимизнинг тарбиясини маҳкам ушлашимиз лозим. Йўқ, болам, бундай эмас, мана бундай, сен кимнинг, қандай буюк зотларнинг авлодисан, қандай бебаҳо маънавий мероснинг ворисисан, деган гапларни уларнинг қулоғига қуйиш керак. Бугун яхши яшаяпмиз, деб талтайиб кетмаслиғимиз, оёғимиз ердан узилмаслиги зарур. Аслида бу ҳам жиддий бир хавф.

Шу боис мен ҳамиша таълим-тарбия соҳасида ишлайдиган юртдошларимизни ўзимга яқин тутаман, уларнинг машаққатли меҳнатини қадрлашни ҳеч қачон эсимдан чиқармайман.

Давлатимизнинг мукофотларини беришда, авваламбор, ўқитувчи ва мураббийларга эътибор қаратаман. Ўзбекистон Қаҳрамони унвонини олганлар орасида айнан ўқитувчилар кўпчилиқни ташкил қилиши бунинг тасдиғи эмасми?

Мен Ўзбекистон учун, унинг сиёсати учун жавобгарман. Кимдир бизни ўз тўдасига олиб, етакчилик қилмоқчи бўлса, адашади. Биз у ёққа борамиз, бу ёққа борамиз, деган гапларни совет даврида кўп эшитганмиз. Лекин бу гапларнинг нималарга олиб келганига ҳаммамиз гувоҳмиз. Шундан хулоса қилиб, биз фақат ўз ақлимиз билан яшаймиз, бизга манфаат берадиган ишларни қиламиз.

Бир ҳақиқатни барчамиз, биринчи навбатда ёшларимиз аниқ-равшан тушуниб олишини истардим: мамлакатимизда янги ҳаёт, янги жамият қуриш мақсадида бошлаган ишларимизни мантикий якунига албатта етказиш – бу биз учун тарихимизнинг ўзи исботлаб бераётган энг тўғри йўл ва биз шу йўлдан ҳеч қачон ортга қайтмаслигимиз шарт. Шунини унутмаслигимиз керакки, мустақиллик, бугунги эркин ҳаёт, бугунги бекиёс имконият ҳар қайси миллат, ҳар қайси авлод тарихида фақат бир марта бериладиган улуг ва ноёб неъматдир.

Агарки биз учун ҳақиқатан ҳам ҳаёт-мамот масаласи бўлган ана шу имкониятни бой берсак, зиммамизга юклатилган буюк тарихий масъулият ҳиссини йўкотсак, ўз олдимизга қўйган олий мақсадларга етиш учун юртимизда яшаётган ҳар қайси онгли инсон бор куч-ғайрати, ақл-заковатини бағишлашига эриша олмасак, очиқ айтиш керак, биз эл-юртимиз олдида, ёш авлодимиз, жондан азиз

фарзандларимиз олдида хиёнат қилган бўламиз. Ўз-ўзидан равшанки, бунга йўл қўйишга бизнинг ҳеч қандай ҳаққимиз йўқ.

Бизнинг ўз ақлимиз, билим ва тажрибамиз, халқимизнинг хоҳиш-иродаси билан танлаб олган йўлимиз бор. Биз қарамлик ва тутқунликка қайтишга ҳеч қачон рози бўлмаймиз.

Биз эски тузумни тиклашга қаратилган ҳеч қандай иттифоққа ҳеч қачон қирмаймиз, мустабид совет даврига асло қайтмаймиз. Шахсан мен бутун ҳаётимни, бутун умримни халқимизнинг озодлигига, Ватанимиз мустақиллигига бағишладим ва бу йўлдан ҳеч қачон қайтмайман.

МУНДАРИЖА

Кеча ким эдигу бугун ким бўлдик?	3
Соғлом авлод – Ўзбекистон келажаги.....	13
Ўзбекистон ёшлари дунёда ҳеч кимдан кам эмас	31
Спорт – соғломлик ва комиллик гарови.....	47
Биз киммиз, қандай буюк зотларнинг фарзандларимиз?.....	57
Куч – билим ва тафаккурда	69
Миллий қадриятлар – миллатнинг руҳи	83
Маънавий юксалиш – давр талаби	89
Ўзбекистон – ягона Ватан	101
Эртага ким бўлишимиз, қандай янги марраларни эгаллашимиз керак?	117

ИСЛОМ КАРИМОВ

**ЁШЛАР БУГУНГИ ВА ЭРТАНГИ
ХАЁТИМИЗНИНГ ҲАЛ
ҚИЛУВЧИ КУЧИДИР**

Тошкент «Маънавият» 2015

Тўпловчилар: *А. Эркаев, М. Қаршибоев, Р. Қўчқоров*

Муҳаррир *Қ. Раҳмонов*

Рассом *С. Шухрат*

Мусахҳих *С. Тошқулова*

Компьютерда тайёрловчи *Ш. Соҳибов*

Лицензия АИ №189, 10.05.2011 йилда берилган. Босишга 16.12.2015 йилда рухсат этилди. Бичими 84x108 $\frac{1}{32}$. «Таймс» гарнитураси. Офсет босма усулида босилди. Шартли босма табағи 6,72. Нашр табағи 6,44. Буюртма №15-116. Адади 15000 нусха.
Нархи шартнома асосида.

«Маънавият» нашриётида чоп этилди.

100047. Тошкент, Тараққиёт 2-берккўча, 2-уй. Шартнома № 81-15.